

DIRVA

THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER

6907 SUPERIOR AVENUE, CLEVELAND, OHIO 44103

LVIII

Gruodis — December 14, 1973 Nr. 95

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

NAFTA IR ANGLYS

Svarbiau už duoną kasdieninę...

VYTAUTAS MEŠKAUSKAS

Mes jau minėjome, kad prezidentas Nixonas energijos krizę norėtų likviduoti privačia iniciatyva, bet ne valstybės įsikišimu, kuris priverstų ne tik prie kortelių įvedimo, bet ko gero ir pačios pramonės suvalstybinimo. Tokia perspektyva turėtų priversti ir pramoninkus daugiau pagalvoti.

JAV naftos produktų pareikalavimą padengia 18 didžiųjų naftos bendrovių, kurios yra 'vertikaliai integruotos' t.y. ne ištraukia naftą iš žemės, bet ir ją atitinkamai perdirba ir pardavinėja paskiriems vartotojams. Šalia jų yra dar daugybė smulkesnių naftos gamintojų, bet jų apyvarta yra palyginti smulki. Reikia atsiminti, kad rafinerija kaštuoja apie 250 milijonų dolerių t.y. suma, kuria sukelti gali tik didžiosios bendrovės. Tos, žinoma, gali būti kaltinamos ne tik nepadidinusios vidaus gamybos, bet dar ją sumažinusios. Jos gali pasiteisinti, kad jos visų pirma siekia pelno, kas yra visai legalu. Kadangi naftos rezervai visame pasaulyje senka, o pareikalavimas didėja, joms apsimoka dabar neparduoti visos pareikalautos naftos, bet jos produkcijos neforsuoti ir palaukti geresnių kainų, kurios natūraliai turi pakilti.

Čia reikia atsiminti, kad kainos buvo užšaldytos vasarą, kada benzino kainos yra aukščiausios, o šildymo žibalo žemiausios. Tas užšaldymas privedė prie to, kad rafinerijos gamino daugiau benzino, negu žibalo, nes pirminis produktas jiems daugiau apsimokėjo. Jei nebūtų kainų kontrolės, gamyba būtų didesnė. Tačiau savo politiką iš esmės t.y. daugiau atsižūrėti į vartotojų ir visos valstybės interesus, negu savo pelno, naftos gamintojai tik tada pakeistų, jei joms grėstų suvalstybinimas, prie kurio galėtų privesti Nixono nušalinimas. Tokia grėsmė galėtų joms padėti padidinti savo gamybą jau dabar ir tuo būdu padėti kraštui lengviau pergyventi energijos krizę.

Jei tačiau didžiosios bendrovės ir pasirodytų esančios

'patriotiškos' ir arabai sutiktų už geresnę kainą padidinti savo tiekimą, vistiek naftos pareikalavimas būtų didesnis už pasiūlas. Anksčiau ar vėliau visos pramoningos valstybės turės rasti kitus energijos šaltinius ir kitas žaliavas, kurios atstotų naftą cheminėje pramonėje.

Apie tai galvojant reikia atsiminti, kad praktiškai pasaulis jau pergyveno panašią revoliuciją, kada pigesnė nafta nukonkuravo brangesnes akmens anglias. Tos yra jau todėl brangesnės, nes sunkiau išgaunamos. Tiesa, JAV ir Pietų Afrikoje yra akmens anglių taip netoli žemės paviršiaus, kad jų išgavimas nesudaro jokio sunkumo. Tačiau Europoje, kurios anglis įgalino jos supramonėjimą, jos yra daug giliau, jų išgavimas reikalauja daugiau pastangų. Už tat Amerikoje vienas angliakasis per savo darbo dieną gali patiekti apie 15 tonų anglies, Pietų Afrikoje 10 tonų anglies, bet vokiečiai tik 4.200 kilogramų, britas 3.500, o belgas tik 2.600. Be to, angliakasiu šiandien

nedaug kas nori būti. Vokietijoje jų dauguma dabar sudaro turkai. Su anglimi beveik visur gali pakeisti naftą, tačiau tai reikalauja daug laiko bei pastangų ir kaštuos bent tris kartus daugiau, jau nekalbant apie nešvarą ir nepatogumus. Už tat grubiai skaičiuojant naftos kaina atreityje turėtų būti bent tris kartus didesnė už prieš Izraelio - arabų karą buvusią.

Savaime aišku, kad naftos trūkumas turi iškelti naujų ūkinių problemų. Užtenka tik atsiminti automobilius kurie sudaro tokią didelę Amerikos ūkinės apyvartos dalį. Net tokioje Vokietijoje šiandien pas pardavėjus yra sutelkta per 1.300.000 vartotų automobilių, kurių niekas nenori pirkti, nes vartoja per daug benzino. Už tat nemažai žmonių turės tiesiogiai ar netiesiogiai nukentėti. Iš kitos pusės naudos energijos šaltinių ir jų panaudojimo galimybių ieškojimas, sukurs naujas pramonės šakas, kas viso krašto mastu imant, išlygins per energijos krizę patirtą nemalonumą, tačiau pereinamasis laikotarpis gali būti kritiškas tiek ūkiui, tiek ir politikams.

LATVIŲ DEMONSTRACIJA GENEVOJE

Nors Ženevos 'saugumo ir bendradarbiavimo' konferencija nustelbė Artimųjų Rytų ir kiti aktualesni įvykiai ir nors ji spaudos atstovų beveik visiškai ignoruojama, bet praeitą savaitę į ją trumpam laikui buvo atkreiptas viešosios opinijos dėmesys. Tuo pasirūpino latviai.

Prieš savaitę į Ženėvą atvažiavo 'Laisvųjų Latvių Pasaulinės Sąjungos' (New Yorke) trys valdybos nariai: A. Silde iš Miunsterio (Vakarų Vokietija), I. Freimanis iš Stockholmo ir P. Reinhardt iš Londono. Delegatai aplankė kelias vakarų valstybių delegacijas ir įteikė joms memorandumus, ku-

riuose buvo paliesti beveik išimtinai humanitariniai klausimai

Gruodžio 6 d. latvių delegatai aplankė buvusius Tautų Sąjungos rūmus, kuriuose dar Latvijos nepriklausomybės laikais vienas kambarys išdekoruotas tautiniais motyvais latvių vyriausybės lėšomis. Iš anksto pasikvietę kelis spaudos atstovus bei fotografus, latvių delegatai jų akivaizdoje prisegė sienoje plakatą. Jame buvo pacituotas taikos sutarties su Maskva straipsnis, kuriuo Sov. Rusija 'visiems amžiams ir laisvu noru' išsižadėjo visų teisių, kurių carinė Rusija turėjo į latvių žemes. Apatinėje plakato dalyje buvo įrašyta, kad Sovietų Rusija nuo 1945 metų yra okupavusi Latviją...

Plakatas neilgai iškabojo



Vliko seimo, įvykusio š.m. gruodžio 1-2 d. Toronte, prezidiumas. Iš kairės: seimui pirmininkavę Aug. Kuolas, dr. S. Čepas ir P. Razgaitis. Sekretoriai: T. Stanulis ir P. Bastys. Prie mikrofono kalba Vliko pirm. dr. K. Valiūnas. St. Dabkaus nuotrauka

VLIKO SEIMAS TORONTE

PRANAS BASTYS

Vliko Seimo Sesijos pirmam posėdžiui pirmininkaujantis Aug. Kuolas perskaitė dienotvarkę, kuri buvo priimta su mažu papildymu.

Žodžiu Seimą su geriausiais ir gražiausiais linkėjimais, kad Lietuva turi būti laisva ir nepriklausoma, sveikino Lietuvos generolius konsulus dr. J. Žmuidziną, E. Čuplinską perdavė negalėjusio dalyvauti Seime PLB valdybos pirmininko Br. Nainio linkėjimus. T. Blinstrubas sveikino Amerikos Lietuvių Tarybos vardu pažymėjo, kad šiam Vliko suvažiavimui ALT skiria ypatingą dėmesį ir todėl darosi labiau suprantama kodėl čia yra 5 jos valdybos nariai. Tuo parodoma, kad tarp Vliko ir ALT vyksta glaudus bendradarbiavimas ir tie du veiksniai būdami tos pačios prigimties eina ranka rankon kartu. ALT visada rėmė, remia ir remis Vliko veiksmus Lietuvos laisvės labui. Čia pat ALT iš-

dininkas J. Skorubskas įteikė Tautos Fondo valdytojų prei. J. Balkūnui čekį \$4000. Taip pat vertindami Vliko veiklą siekiant Lietuvai laisvės jo Seimo atstovus nuosirdžiai sveikino ALB krašto valdybos pirmininkas J. Gaila, Toronto miesto tarybos narys Mr. Negrige ir vykstančio Seimo patalpų šeimininkas J. Strazdas.

Vliko Seimą raštu sveikino Ontario Ministeris pirmininkas William G. Davis, vysk. V. Brizgys, Lietuvos atstovas Washingtonė J. Kačekas, gen. konsulas A. Simutis, Lietuvos atstovas Didžiąjai Britanijai V. Balickas, gen. konsulė J. Daužvardienė, Baltių Women's

Council pirmininkė R. Žymantaitė, World Federation Free Latvians pirmininkas Uldis Grava, ELTA Lithuanian Bulletin prancūzų kalba redaktorė B. Venskūvienė, Europos krikščionių demokratų tarybos pirmininkas A. Venskus, Dirvos redaktorius Vyt. Gedgaudas, Tėviškės Aidų, Australijoje, redaktorius kun. P. Dauknys, Draugo redakcijos vardu kun. P. Garša ir Toronto karininko Juozapavičiaus svanorių - kūrėjų skyriaus vardu dr. A. Zubrys ir sekretorius V. Kazlauskas.

Vliko valdybos pranešimuose, pirmininkas dr. K. Valiūnas išryškino veiklą tarptautinėje politikoje, o vicepirmininkas J. Valaitis, nušvietė santykiavimą ir bendrų pastangų derinimą visuomeniniame gyvenime. Viceprim. A. Vakselio paruoštą sąmatos vykdymą Seimui pristatė A. Razgaitis.

Nemažiau įdomus buvo Tautos Fondo valdytojo pranešimas, kuris keičiantis Vliko pirmininkams ir valdybos nariams, ilgus metus tvirtai stovėjo, kaip tas ažuols prie Nemunėlio, besirūpindamas, kad Vliko darbas dėl lėšų stokos nesuslūbuotų.

Daręs pranešimą lėšų telkimo reikalu TF atstovybės pirmininkas Kanadoje, Aug. Kuolas visus maloniai nudžiugino, kai pareiškė įteikias nuo Kanados lietuvių čekį, kuriame, kai paaiškėjo, buvo įrašyta \$14,000 suma.

Platų pranešimą apie Vliko Tarybos funkcijas, jo galia, negalavimus ir iš jų kylančius sunkumus padarė Br. Bieliukas. Dėl laiko stokos diskusijos pranešimų temomis buvo nukeltos į popietinį posėdį.

Po pietų pertraukos pirmininkavimą perėmė P. Razgaitis. Po vieno kito paklausimo ir diskusijų, kuriose buvo liečiami bendradarbiavimo su Lietuva, Brazilskų bylos gynimo, religinio persekiojimo, lėšų telkimo ir kiti reikalai, su dideliu susidomėjimu išklausyta prof. Br. Kaslo paskaita -- Gyventojų nuteisinimas okupuotoje Lietuvoje. Prelegentas plačiai kalbėdamas apie žmogaus teises valstybėje paminėjo, kad nors ir visos žmogaus teisių deklaracijos yra sovietinėje konstitucijoje,

(Nukelta į 8 psl.)



Naujoji korp.! Neo-Lithuania Chicagos padalinio valdyba pasiskirsčiusi pareigomis. Iš kairės: pirmininkė Audronė Gulbinienė, narė Vilgaile Lauraitytė. Stovi: viceprim. dr. Vytautas Dargis, išdininkas Jonas Valkiūnas ir sekretorius bei spaudos reikalų tvarkytojas -- Vytautas Kasniūnas Sr. V. A. Račkausko nuotrauka



Vliko seimo įvykusio š.m. gruodžio 1-2 dienomis Toronte, dalyviai - nariai.

St. Dabkaus nuotrauka

Australijos padangėje

ANTANAS LAUKAITIS

Veiklios moterys

Adelaidėje, be stiprios lietuvių moterų socialinės globos draugijos, labai gražiai veikia ir Adelaidės Pabaltiečių Moterų Sąjunga, kuriai pernai metais, su dideliu pasisekimu, vadovavo žinoma lietuvių visuomenininkė E. Dainienė. Ši Pabaltiečių Moterų S-ga savo veikla yra žinoma ne tik vietinėje Pietų Australijos australų ir svetimtaučių visuomenėje bet taip pat ir visoje Australijoje, nes jos oficialiai yra registruotos valdiškose istaigose ir žinomose didelėse australų moterų draugijose. Be visų kitų savo atliktų politinių ir socialinių darbų, jos pereinamais metais išleido ir visoje Australijoje išplatino, labai gerai paruoštą brošiūrą su žemėlapiu ir fotografija pavadinta 'Stop and think'. Do you love Australia? If you do, then the fate of the Baltic Nations should concern you too. If you wish to live in peace and freedom you must guard it, but you should also remember that peace is impossible without justice and freedom for all people.

Ši labai patraukliai paruošta brošiūra buvo dalinama gatvėse ir siuntinėjama po visą Australiją, kas rado didelį atgarsį.

Neseniai jos parašė Amerikos senatoriui Henry M. Jackson laišką kuriame jos pareiškė jam moralinę pasipirtį prieš jo pasipriešinimą senatoriaus J. W. Fulbright siūlymams. Į šį laišką jos gavo nuoširdų skan-tį senatoriaus atsakymą:

Dear Friends,

Thank you for your recent letter. The continued forced isolation of the citizens of the Soviet Union and nations bound to the Soviet Union, and the escalation of repression by the Soviet Government even as it seeks detente with the West, have been a deep disappointment to the American people. It is most important and appropriate, in my judgment, that we make clear to the Soviet Union, in accordance with the traditional American commitment to human rights and with our long-standing desire to bring about increased trust and understanding between East and West, that a genuine detente requires the freer movement of people and ideas across national borders.

The response of the American people to the brutal campaign that the Soviet Government is waging against its own people is very encouraging. I am especially gratified that so many Americans have communicated their concern to me personally, and I hope you will understand that the huge volume of mail I have received makes individual replies impossible.

Please be assured that I will continue to press for U.S. policy on East - West relations which insist on progress in the area of human rights and for passage of my amendment which conditions trade concessions for the Soviet Union and other such countries on free emigration. I am enclosing my recent statement in the Senate in this connection which includes the full text of an extraordinary appeal to the Congress by Dr. Andrei D. Sakharov -- and some

additional reevenat material.

Sincerely yours, Henry M. Jackson, U.S.S.

Paskutiniojo Australijos Liet. Bendruomenės Tarybos suvažiavimo metu Sydneyje buvo įkurtas Australijos Lietuvių Fondas, kurio pagrindinė paskirtis ateityje bus materialiniai remti paskirus Australijos lietuvių kultūrinius, meninius ir kt. darbus. Nors ir pamažu į šį fondą jau plaukia lietuvių aukojami pinigai, kuriuos saugo ir prižiūri Melbourne Kredito D-ja Talka. Be kitų šimtininkų ir pati Talka, iš savo metinės apyvartos pelno, šiam fonui paskyrė šimtą dolerių.

Tarp kitų turtingų amerikiečių lietuvių, pačioje Amerikoje gyvena ir gana daug labai gerai išsilukusių buvusių australiečių lietuvių kurie prisimindami ankstyvesnes dienas Australijoje ir suprasdami mūsų kultūrinės reikšmės svarbą šiame krašte, yra kviečiami taip pat būti šio Australijos Lietuvių Fondo nariais, nes ir dabar, bevažinėjant man po Ameriką ir Kanadą, sentimentalių jausmų Australijai ir čia gyvenantiems lietuviams, teko išgirsti labai daug, todėl ir bent kokia au-ka bus gražiausias parei-mas mūsų visame lietuviškame darbe Australijoje.

Šiuo metu po Australiją keliauja Amerikoje pagarsėjusio fotografo J. Kezio padarytos trys spalvotos garsinės filmos: susitikimai su prel. M. Krupavičium ir Amerikos lietuvių didelių veikėju L. Šimučiu, bei Jau-nimo Centras Chicagoje. Be Melbourne, Sydneyjaus Liet. Klube, susirinkus gražiam skaičiui žiūrovų, ši filmų popietė buvo organizuojama Sydneyjaus Plunksnos klubo ir prieš jų rodymą, žodį ir paaiškinimus padarė pirm-ninkas V. Kazokas. Šios filmos pas mus turi gražų pa-sisekimą, nes pagaminimas yra labai geras, vaizdai ir spalvos yra tikrai nepaprasti ir Australijos lietuviams, nemačiusiems Chicagos lietuvių pasididžiavimo -- Jau-nimo Centro, buvo tikrai įdomu su juo susipažinti, pamatant šį mūsų tautinį pasididžiavimą. Sydneyje filmus parūpino Povilas Alekna, kuris mūsų Lietu-vių Klube turi atskirą kambarį kuriame randasi labai gražiai tvarkomas lietuviškasis kioskas, aptar-naudamas lietuviška spau-da, knygomis, plokštelėmis ir visu kuo kitu Sydneyjaus lietuvių.

Į Sydneyj iš Amerikos grįžo Aleksandras Gilan-das Ph. D. 1961 metais baigęs katalikų gimnaziją Sydneyje, jis pradėjo studijuoti psichologiją Sydneyjaus universitete, ką vėliau tęsė Oregon universitete, Amerikoje, išgydamas psichologi-jos daktarą. Atlikęs psichologijos klinikinę praktiką Los Angeles ligoninėje, nepasilikio Amerikoje, bet grįžo į Sydney, kur turi jau eilę pasiūlymų. Nuo savo jaunystės būdamas aktyvus Sydney lietuviškame gyvenime, jis ir dabar aktyviai bendrauja su Sydneyjaus jaunimu.

Skaitykit ir platinkit
DIRVĄ

ŠVARNAS SUGINTAITIS

Ištrauka iš Vytauto Alanto istorinio romano 'ŠVENTARAGIS'

II-jo tomo, kuris baigiamas rinkti

Pavasaris išaušo netikėtai: kernaviečius, galima sakyti, jis klupte užklupo. Murdydamiesi ir grumdydamiesi plaukė Nerimi ledųjai, ir nuo Kernavės kalnų matėsi neaprepiamos vandenys skendėjančios girios. Kaip upė patvino, taip staiga ir atslūgo. Saulė šildė neatlaidžiai, tarsi ragindama dievę žemyną ko skubiausiai krauti pavasario žiedus.

Kai vieną popietę šventaragis grožėjosi nuo Pilies Kalno imančią žaliuoti kitapus upės giria ir žvalgėsi po padangę, sekdamas pavermis skrendančių laukinių žąsų virtines, prie jo priėjo kepurę nusiėmęs Borisas ir jam priminė, kad būtų pats metas ruošti kelionei į rytus ieškoti jo brolio švarno.

— Didysis Polocko vieškelis jau tikrai bus pradžiuvęs, — jis pridūrė. — Aš manau, kad knezius neužmiršai, ką esi žadėjęs man ir Efrimui, jei tavo brolių surasime, — žiūrėjo jis į šventaragį aštriomis, gobšiomis akimis.

— Nesirūpink, kas pažadėta, bus ištesėta. Pra-nešiu tau kai sugalvosiu keliauti.

— Neabejoju, kad tu vargšų žmonelių nenuskriausi, tik noriu priminti, kad atpildą mums išmokėtum nukakus į Dubravą: mat, aš noriu aplankyti saviškius, o gal į Lietuvą ir visai nebegrįšiu.

— Bus padaryta, kaip sakai, — atsakė šventaragis duodamas suprasti, kad pokalbis baigtas.

Borisas pasitraukė atstupstas lenkdamasis. šventaragis palydėjo jį akimis pagalvodamas, kodėl jis taip atkakliai įkalbinėja jį keliauti į rytus: ar jam terūpi pasipelnymas, ar jis turi kokių slapčių kėslų įviloti jį į spąstus ir atkeršyti už jo suniekinimą pernai pavasari, kai jie atkako į Kernavę?

Šventaragis dažnai prisimindavo brolių ir itin dažnai pagalvodavo apie motinos prašymus pabandyti jį surasti. Jau vien dėl to jis norėjo keliauti į rytus, bet buvo ir kitų priežasčių, akinusių jį bent laikinai pasišalinti iš Kernavės. Pirmon galvon jis ir jo draugai mėgo keliauti, — savo laiku jie apkeliavo visą Padysnio šalį — o antra, jis norėjo susipažinti su Lietuvos rytų žemėmis.

Jo mintis nutraukė pritykinę juokdarys Malūnėlis. Šventaragis stebėdavosi, kaip jis išsigudrėjo taip tykliai vaikščioti. Jis vilkėjo plona palaidine, ir šventaragiui itin krito akysna jo iššokusios kupros smaili viršūnė. Malūnėlis tuojau ėmė kalbėti pusiau juokom:

— Ką gi, berneli, svajoji spoksodamas į Neries upelį ir dairaisi į gervių virtines? Tavo dėtas aš nežiopsočiau, ir gervių uodegas padangėje, o rimtai apsižvalgyčiau, iš kokio urvelio kyšo gyvatės buožės su išleistu geluoniū! Lig šiol aš dar neįminiau mįslės, kodėl geriausi ir išmintingiausi žmonės pasidaro daugiausia priešų? Ir geriausią žmogų yra kas peikia, sakydavo amžino atminimo mano tėvas. Žiūrėk toks kunigas Daumantas, jei įmanytų mane vandens šaukšte paskandintų ir už ką? Kad aš jam retkarčiais tiesos žodelį pasakau. Savo kupros niekas nemato, bet kas ją turi geriau mato svetimas kupras. Matai, kai nykštukai neįveikia galvoto žmogaus įbrukti į savo trumpikę, tai piktu liežuviu galuojasi jį aptašyti ir pasiguldyti į jų išskaptuotą geldele. Nevienopai, nevienopai galvoja žmonės, — liūdnei palingavo galvą Malūnėlis.

— Aš stebiuos, kaip tokia didelė išmintis išlenda pro tavo mažą burnelę, — nujuokavo šventaragis. — Bet tu, bičiuli, negudrauk, o sakyk, ką turi pasakyti.

— Aš nemaž nesitariu gudreiva esąs, tik gal turiu silpnybę su išmintingu vyru paplepėti. Juk pats žinai, kad mūsų plačioje karalystėje visus protingus vyrus gali suskaičiuoti abiejų rankų pirštais: tarp jų būtum tu ir aš ir gal dar mano bičiulis Mindaugas... Bet iš kur tu žinai mane turint kažką tau pasakyti? — susimetė juokdarys, atmetęs galvą žiūrėdamas į šventaragį.

— Iš tavo išmintingų akių matau, — šventaragis šypojo.

— Tikrai, turiu tau pasakyti tik vieną žodį: saugokis! Nežinau, kokiam galui į Kernavę atkako kunigas Daumantas. Jis tuojau susiuostė su Dagne, jos tėvu ir Labanoriu. Visi Kernavės karveliai burkuoja, kad Rudminaitė aiškiai pasakiusi Balkšniui: — Kol šventaragis bus gyvas, tu prie manęs nagų nekiški! — Atseit, ji jaučiasi labai įžeista ir nori, kad jis tave nugalabytų. Kad ta merga Labanorio ir negundytų savo grožybėmis, tai jau vien dėl to, kad tu perkirtai jam kelnų dirželį, jam būtų pakankama dangstis nudanginti tave Anapilio karalystėn. O vėlgi paniekindamas jį dukrelę, tu kruvinai įžeidei galingąjį karvedį Rudminą ir jo pačią, kuri, kaip visi gerai žino, yra artima valdovės draugė. Šaukis galingųjų dievų, kad ir ji nepasidarytų tavo priešininke! Prie tavo persekio-tojų prisidėjo ir Rama žiobrytė, atkeliavusi su Dauptu Kernavėn. Kadangi tu ją išgugai iš žirginių, tai ji, regis, atkeliavo prašyti Mindaugo kraičio: atpildo už tėvo rikiją. Atseit, ir ta mergužėlė turi už ką tavęs nedaboti! Ir sakyk tu man, kodėl Dagnė staiga susiuostė su tuo nešvankėliu Borisu? Aš tiesiog negaliu tavimi atsigėrėti ir atsistebėti, kaip tu, dar neapėjęs kaip reikiant apsipadaigsluoti, o jau sugebėjai įsigyti tokių prasišovusių priešų būrelį! Galvojau šiaip, galvojau taip ir vis man knieti, kad jei tu nebūtum šventaragis Sugintaitis, o koks nors žvangutis Atki-

šaitis, tai be baimės ir rūpesčių galėtum knisti sau žemelę kokiuose užbaliuose ir būtum laimingas...

— Aš ir taip laimingas ir gyvenu be baimės: aš nežinau, kas yra baimė, Malūnėli, — atsakė šypsodamasis šventaragis.

— Žinai ar nežinai kas yra baimė, o vis vien atsarga gėdos nedaro, kad ir tokiam drąsiam vyčiui, kaip tu. Nepasidaryk per didelis pats sau ir nejakliok per savo puikybę į akligatvį, kur savo išdidžią galvelę gali palydėti... Nebeturiu laiko su tavimi plepėti: manęs nekantraudamas laukia bičiulis Mindaugas; turiu jam patarti kaip Lietuvą valdyti ir kaip neklaūžadas žemaičius sutramdyti. Tad gerai apsidairyk ir sėkmės! — Malūnėlis mostelėjo ranka ir nukulniavo pilies link. Žiūrėdamas jam įkandin, šventaragis pagalvojo, kad gal Indrė bus teisingai išpranašavusi jo priešus rengiant prieš jį suokalbį?

Pakilęs nuo ligos patalo, jis pirmiausia nuskubėjo į šventyklą sudėti aukos ir padėkoti didžiajam žaibų Dievui už laimingą pasveikimą. Diena tada slinko vakarop, šventykla buvo tuščia, tik prie Amžinosios Ugnies aukuro, kaip visada, budėjo dvi vaidilutės: viena jų buvo vyriausiojo krivio duktė Indrė, kuri taip jaudinančiai pasakojo saką apie liną praėjusį rudėnį per Ilgių šventes. Kaip andai, taip ir dabar, ji darė jam kažkokį nežemišką įspūdį. Kai Kunotas su Ramune buvo atkeliavę žiemą jo lankyti, senolis atgabeną jam lobio dalį. Tėvui Perkūnui paaukoti jis atrinko keletą stambių gintaro gabalų ir, atnešęs šventyklon, paprašė kitapus aukuro sėdinčią vaidilutę įvesti į žaidrą. Bežiūrint šventykloje pasklido svai-gus gintaro kvapsnis. Indrės šnervės išsiplėtė, ir jos didelės, juodos akys įsmigo į aukuro liepsnas: jos jam priminė Tvirbuto aklas akis, kai jis pranašavo Mindaugui Alkaragio šventykloje. Jis žinojo Indrė nesant aklą, bet jam dingtelėjo, kad gal taip atrodo akys tų, kurie mato ateitį? Net nežvilgtėjęsi jo pusėn, Indrė ėmė kalbėti aukštą, aštriu balsu:

— Aš regiu geltonplaukiui vyčiui iš patamsių grūmojančius šešėlius! Aš matau tamsų rūšį, budelių patyčios iškraipytus veidus ir... didelio gaisro pošvaistes... Regiu plačią, sūkuriuojančią upę ir jos bangose besigurmančią su srove raitelį... — Aiškia-ragės gražų, pablyškusį veidą iškreipė baimė, bet netrukus jis vėl pragiedrėjo, ir ji lengviau atsidasdama, pridūrė: — Jis iškopė su žirgu į krantą, ir jį pasitiko kanklininkas su dievų įkvėpta giesme... — Indrės akys vėl pasidarė kasdieniškos, ir ji pirmąkart žvilgtėrėjo į jį kažkaip liūdnei, gaudžiai šypsodamasi ir jam dingtelėjo galvon, kad už tą jos dievišką šypsnį, jei reikėtų, jis nepasigailėtų ir savo gyvybės...

(Bus daugiau)



**NEPAMIRŠKITE
ĮSIGYTI
PIRMAJĄ TOMĄ,
KOL DAR
NEIŠPARDUOTA**

**Antroji laida
nebus
leidžiama**

ŠVENTARAGIS

VYTAUTO ALANTO istorinis romanas iš Mindaugo laikų. I tomas 408 psl. Kietais viršeliais 6 dol., minkštais — 5 dol. Aplankas dail. T. Valiaus.

Tai knyga, kurią pradėjus skaityti, negalima atsitraukti, kol nebaigiamas paskutinis puslapis.

Paskubėkite įsigyti knygą pas platintojus ar tiesiog Dirvoje.

----- (Iškirpti) -----

DIRVA

P. O. BOX 03206
CLEVELAND, OHIO 44103

Siunčiu dol. ir prašau atsiųsti man V. Alanto romaną šventaragis I tomą.

Pavardė ir vardas

Adresas

DIRVA THE LITHUANIAN NEWSPAPER

6907 SUPERIOR AVENUE, CLEVELAND, OHIO 44103

Telephone: (216) 431-6344

MAILING ADDRESS

P. O. Box 03206, Cleveland, Ohio 44103

SECOND-CLASS POSTAGE PAID AT CLEVELAND, OHIO •
PUBLISHED TWO TIMES A WEEK EVERY WEDNESDAY AND
FRIDAY BY AMERICAN LITHUANIAN PRESS RADIO ASS'N. VILTS,
INC. • SUBSCRIPTION PER YEAR \$13.00 • SINGLE COPY 15 CENTS.

EDITOR VYTAUTAS GEDGAUDAS

ASSOCIATE EDITOR ALEKSAS LAIKŪNAS

DIRVA IŠEINA TREČIADIENIAIS IR PENKTADIENIAIS •
PRENUMERATA MEAMS \$13.00, PUSEI METŲ \$7.00 • ATSKIRO
NUMERIO KAINA 15 CENTŲ • STRAIPSNIAI TRUMPINAMI IR
TAISOMI REDAKCIJOS NUOŽIŪRA • NESPAUSDINTI STRAIPSNIAI
GRAŽINAMI TIK AUTORIAUS PRASANT • PAVARDE PASIRASYTI
GRAIPSNIAI NEBŪTINAI IŠREISKIA REDAKCIJOS NUOMONĘ • UŽ
SKELBIMŲ TURINĮ IR KALBĄ REDAKCIJA NEATSAKO.

REDAGUOJA: VYTAUTAS GEDGAUDAS IR ALEKSAS LAIKŪNAS

LAIŠKAI REDAKCIJOMS

Laiškai redakcijoms yra vienas iš įdomesnių amerikinio žurnalizmo poreikių. Tai betarpis žmonių įtraukimas į informacinį darbą. Reakcija į leidinio nuomonę, atkirtis straipsniui, papildymas pateiktų žinių, arba fakto išskėlimas – viskas tai telpa išsamesnės informacijos rėmuose. Todėl laiškai redakcijoms sudaro įdomų, marga, gyvą leidinio lektūros puslapį.

Laiškai redakcijoms, nelyginant, yra tam tikras frontas, kur į avangardo rikiuotę gali įstoti kiekvienas lietuvis, norėdamas įnešti savo duoklę Lietuvos laisvės kovoms. Ir gaila, kad į tą frontą stoja nedaug lietuvių. Visuomenės poslinkiai skatinti laiškų rašymą jaunųjų tarpe, atrodo, užgeso ar bent prigiso. Tikėkime, kad jaunesni energingai stosi į to įdomaus jaunam asmeniui fronto avangardą. Lietuvos Vyčių praktika čia šviečia organizuoto veikimo pavyzdžiu. Laiškų redakcijoms skiria turėtų veikti prie kiekvienos jaunimo organizacijos. Tuose skyriuose jaunesni turėtų būti instruktuojami, kaip tokius laiškus rašyti: technikos ir turinio požiūriais.

Įdomus yra Lietuvos žurnalistų sąjungos projektas išleisti žurnalizmo vadovėlį. Gyvybiškesnis lietuviškam reikalui turi būti laiškų redakcijoms sąjūdis jaunųjų tarpe. Į šį sąjūdį žurnalistų sąjunga turi mesti savo pastangas, iniciatyvą ir pajėgiausius savo narius.

Prieš kurį laiką Dirva svarstė šią problemą. Tada laiškų rašymo redakcijoms pavyzdžių statėme Vilių ir Edą Bražėnus. Jų periodiški ir plačios apimties laiškai 'Ft. Myers News Press' dienraščiui Floridoje padarė beveik pilnai to laikraščio bendradarbiais. Laikraštis spausdina laiškus iki 300 žo-

džių. Ši apimtis buvo pilnai išlaikyta. Į tuos rašinio romus buvo sudėtas turinio maksimumas.

Štai dabar gavom iškarpų iš 'The Evening Gazette' (Worcester, Ma) laiškų, kurie siekia iki 700 žodžių. Šis imponantiškas laiškų dydis paverčia juos nelyginant redakcinių kolumnistų straipsniais. Laiškų turinys yra Lietuvos laisvės problemų aktualybė. Be abejo, redakcija patenkinta puikia tu laiškų informacine verte, kuri pateikiama amerikiniui skaitytojui įprasta ir pagaulia forma. Per tam tikrą laiką 'The Evening Gazette' įdėjo apie 30 tokių laiškų. Lietuviškojo fronto bastionai šiame plačiai skaitomame dienraštyje atliko maksimumą kovotojų už davinių.

Tų laiškų autorius yra inž. Jonas Matonis, kuris 1949 metais įsikūrė Worcesterio ir dirbo savo specialybėje: garo jėgainių projektavimo srityje. Lietuvos kariuomenės savanoris, pasiekęs pulkininko leitenanto laipsnio ir Karo technikos štabo technikos skyriaus viršininko pareigų, Jonas Matonis, kaip matyti, neužkasė savanoriškos dvasios Amerikos žemėje. Dabar jo ginklu tapo informacinis darbas. Laiškai redakcijoms prilygintini efektingam fejerverkui, kurį mato tūkstančiai. Jų dėstymo logika ir realybė yra įtikinimas.

Jeigu Lietuvos žurnalistų sąjunga organizuos jaunųjų instruktavimą apie laiškų rašymo tarnybą, pavyzdžiais tektų imti Lietuvos Vyčių praktiką ir puikiuosius tokios tarnybos čempionus: Joną J. Matonį, Vilių ir Edą Bražėnus, Napoleoną Nyerges ir kt. kurie priskaito savo sąvaduose tuzinus paskelbtų laiškų. Tai nėra trumpučiai kalambūriški są-

(5)

Lietuvos gyventojai tarybiniais metais pasiekė ne tik gerą materialinį gyvenimą, bet ir kultūrinį gyvenimą, taip, vis pilant į statistinę košytę propagandinių skandėstų, tvirtina knygelės autoriai.

Kad tarybinis gyvenimas tikrai pasaldėjo, akivaizdžiai matome iš gyventojų maisto suvartojimo lentelės (psl. 182). Kiekvienai dūšiai per metus atitenka 37,3 kilogramai cukraus. Tai yra per 80 am. svarų. Dvieju asmenų šeima, pagal to saldaus gyvenimo rodiklį, turėtų suvalgyti per mėnesį bent 12 svarų cukraus!...

Kultūrinio gyvenimo vaizdai pateikiamos masinių bibliotekų, teatrų, kino teatrų lankytojų lentelės. Per tris dešimtmečius šios lentelės skaičiai pasiekė gana išpuodingą pavaizdį. Pav. masinių bibliotekų skaičius 1971 metais buvo 2498, kino įrenginių skaičius – 1541. Bet ir šie skaičiai verčia svarstyti, čia pat pastebėjus, kad viena biblioteka atitenka 1300 asmenų. Tai rodo nepraktišką bibliotekų steigimą, neva siekiant jų skaičių didinti. Atrodo, nėra dar projekto bibliotekas stambinti, sukaupti jose stambesnius lektūrų telkinius. Pagal davinius kiekvienai bibliotekai tenka po 7 tūkst. knygų 'ir žurnalų'. Šie skaičiai sukelia šypsni. Nuo kada į bibliotekų fondus pradėjo įrašyti 'ir žurnalus'? Dar skeptiškiau nuteikia pranešimas, kad 'vienam gyventojui tenka 6,1 knygų'.

'Kino įrenginių' skaičiūneina bet kuris 'kino taškas', kur pastatytas kino prožektorius. Ir su šitokia priemo-

mojai, kuriuos pripratome matyti Time žurnale ir pan., bet žurnalistų atžymėjimų verti rašiniai, kur yra tezę, dėstymas ir išvados. Tai yra tikra informacinė tarnyba, kuri gimė spontaniškai, nei premijuojama nei raginama, o jau nuveikė tiek daug! Tai yra savanoriškumas apie kurį, deja, mes vis dar taip mažai kalbame ir, savitarpinės informacijos verpetuose paskendę, neteikiame jam respekto. Kodėl apie tai rašome? Iki šiol nepastebėjome atitinkamuose mūsų leidiniuose laiškų redakcijoms registravimo. Tuo tarpu tai yra didžios reikšmės savo iškeltais faktais nesenanstanti medžiaga. Gal būt visa tai turėtų būti Mūsų žurnalistų sąjungos stebėjimo srityje?

ST. PERMINAS

ne, pavertus kolūkių kultūros namus 'kino įrenginiais', vidutiniškai vienam gyventojui tenka apsilankyti kino seanse per metus 15 kartų.

Tragiškai atrodo teatrų skaičius: 11. Į tą skaičių įeina ir rusų kalba teatrai. Per tris dešimtmečius lietuvių scena susilaukė (kiekybiškai) tikro prezentacinio nuosmūgio. Imanų, nepriklausomybinių metų teatro plėtros nuostimčius, trys dešimtmečiai turėjo įsteigti teritorijoje nemažiau 25 teatrų.

Skeptiškos abejonės ženkle sustoja žurnalų ir laikraščių skaičius ir tiražo lentelė (psl. 186). Kas matė sovietinę periodiką, tas žino, kaip apgailėtina atrodo šie leidiniai, imant vien tik tai jų apimtį. Tai keturių puslapių blogo popierio lakštai. Sugretinus su išeivijos spaudiniais, Tiesą, Komjaunimo Tiesą, Valsiečių Laikraštį, tarybinį Moakytoją, etc., tuoj pat pamatome pasigailėjimo vertą sovietinės spaustuvės techniką, informacijos skurdybę, besaikę ir akiplėšiškiausios propagandos šūkavimus. Tokia periodika, kad ir kaip stengiantis likti atlaidžiam, negali būti įvedama į kultūrinio gyvenimo' skyrių.

Masinis tokios spaudos tiražas – joks kultūrinio gyvenimo rodiklis. Ir čia matome kurjoziškų teiginių. Pav. Tarybinė Moteris turi 'daugiau kaip 300 tūkst. skaitytojų'. Šeimų indeksai ir to leidinio tiražas tikrai tiek tenorodo, kad leidinys yra privalomas lankyti kiekvieną šeimą.

Kada teritorija pilte užpilama valdžios leidžiamais leidiniais, begigu pasigirti, kad 'pagal prenumeruojamų laikraščių ir žurnalų skaičių, tenkantį 1000-čiui gyventojų, Lietuva užima vieną iš pirmųjų vietų ne tik Tarybų sąjungoje, bet ir pasaulyje' (psl. 187).

Tai yra 'normos ribose' sovietinėje buityje maišyti tariamą 'kultūrinį' gyvenimą su prorožiminės politinės informacijos faktais. Mes džiaugiamės, kad lietuviai tampa vis raštingesni, bet nesutinkame į kultūros faktų bei statistinių skaitlinių skyrius jungti agitacijos bei politinės propagandos reiškinis. Išmetus iš bibliotekų politines brošiūras, brošiūras su Maskvos vadovų kalbomis, iš muziejų skaičiaus ateistinius muziejus, iš kino teatrų skaičiaus kolūkių kambarius, kur, dažnai, vortinkliais apsidengęs riogso sugedęs kinoprožektorius (sovietinių korespondentų tvirtinimai) ir privalomumo momentą lankyti prorožimines paskaitas, prenumeruotis prorožiminę lektūrą, visas tas tariaimai kultūrinio bruzdėjimo vaizdas visiškai pakitėtų.

Šiai knygtei būdinga ir tai, kad nėra nė užuominos apie visiškai jau realią kiekvienos visuomenės gyvenimo pusę. Nesužinome apie neigiamą medalio pusę: gyventojų moralinį vaizdą, atėjusių bei lietuvių moralinio nuosmūgio santykį. Autoriai lyg ir 'užmiršo', kad ir šių apgailėtinų faktų statistika yra būtina pastebėti. Šių liūdnu faktų statistika yra sėkminga profilaktika tuos faktus gydyti ir šalinti

Panašios informacinės knygtės apie laisvasias valstybes įtraukia turinį gyventojų nusikalstamumo indeksus, kalėjimų talpos davinius, teismo bylų srautą. Šios apžvalgos autoriui teko matyti Maskvoje

išleistą knygą, skirtą 'juodajai' Amerikos gyvenimo pusei, kur nepamiršo netgi suskaičiuoti senųjų linčo teis-

Kad ir apgrauibomis pastebėti apgailėtini gyvenimo faktai, suteiktų pilnesnį vaizdą, realiai pristatytų 'Lietuvos TSR gyventojus'. Taip nėra. Visas leidinys, greta tikrai geros pažintinės medžiagos, igauna ir tam tikros režiminės liaupsės pobūdį. Autoriai, statistikai, gerų norų vyrai, galėjo pateikti tik tai tokius faktus, kurie ružavai nuteiktų skaitytoją.

Paskutinis knygelės skyrius 'Lietuviai kitose sąjuginėse respublikose ir užsienyje', daug kur pripildytas bendrybių ir neįtikimų, arba labai pasenusių davinių. Tai liečia JAV apžvalgą, kur autoriai neturėjo demografinių davinių. Ten-

ka galvoti, tas pat defektas palietė ir 'pietų Amerikos lietuviškas kolonijas. Bendrai gi, šis skyrelis išeina iš 'Lietuvos TSR gyventojai' temos apimties ir pripildytas, atrodo, lietuviškojo sentimentų išdavo.

Kiek tai liečia davinius apie lietuvių, gyvenančius Sovietinės valstybės plotuose, matome, kad net 152 tūkstančiai lietuvių išmėtyti po Rusiją ir jos sritis. Sibiro pavadinimas dinga po bendru RTFSR titulu. Čia gyvena 61 tūkstantis lietuvių. Trumputėmis užuominomis autoriai aptaria Latvijos, Ukrainos, Lenkijos, Estijos lietuvių

'Lietuvos TSR gyventojai' knygelė atsirado (mes tai suprantame) sunkiose politinio prievaidavimo sąlygose. Knygelės medžiaga sukonkretino ok. Lietuvos vaizdą. Knygelė puiki pažintinė medžiaga, kai skaitytojas šiek tiek moka skaityti ... tarp eilučių.

(Pabaiga)

VLIKO SEIMO TORONTE

1973.XII.1-2 NUTARIMAI

Vliko Seimas susirinkęs 1973-čiais metais savo 30-ties metų Jubiliejinei Sesijai, Toronto, Kanadoje, sveikina tėvynėje kovojančius ir kenčiančius brolius ir seses, ir visus laisvajame pasaulyje esančius geros valios lietuvius.

Seimo nariai pabrėžia, kad siekiant vieningo Lietuvos išlaisvinimo darbo Vlikui tenka pareiga burti visas mūsų jėgas, telkti išteklius kad jų užtektų ilgai kovai. Vliko, kaip Lietuvos valstybingumo tesėto vaidmuo yra labai svarbus ir dėl to išlaikytinas.

Seimas pritaria minčiai, kad Lietuvos gyvenimo sekimas ir objektyvus jo vertinimas yra vienas iš svarbesnių Vliko valdybos uždavinių laisvinimo kovos bare.

Todėl Seimas siūlo Vliko valdybai:

1. Visomis galimomis priemonėmis kelti aikštėn okupanto daromas Lietuvai skriaudas. Šiam tikslui atsiekti yra būtina dar labiau išplėsti Vliko informacijos tarnybos veiklą. Svarstyti įvairius būdus ir rengtis bylos išskėlimui tarptautinėse organizacijose.

2. Toliau palaikyti įvairias radijo transliacijas skirtingas pavergtai Lietuvai.

3. Kreiptis į visas už žmogaus teisių igyvendinimą kovojančias organizacijas, mokslo žmones, visuomenės veikėjus, religinius vadovus ir religines organizacijas ieškant pagalbos laisvinimo darbe.

4. Prašyti Vatikaną, kad būtų periodiškai skelbiamos Maldos Dienos už komunizmo persekiojamus krikščionius.

5. Padėkoti Vatikaną radijo lietuvių valandėlės vadovybei ir prašyti sustiprinti informacijos teikimą.

6. Vliko Seimas dėkoja visoms vyriausybėms remiančioms Lietuvos Laisvės bylą ir paveda Vliko valdybai šią padėką joms atitinkamu būdu perduoti ir prašyti tolimesnės paramos.

7. Vliko Seimas nuoširdžiai dėkoja Vliko pirmininkui dr. Kęstutui Valiūnui, visai valdybai ir Tautos Fondo vadovybei už ryžtingą ir sėkmingą Lietuvos reikalų gynimą.

8. Seimas taip pat dėkoja Kanados Lietuvių Bendruomenei, Seimo rengimo komitėjui ir visiems Kanados lietuviams už vaišingą Seimo priėmimą.

9. Ypatinga Seimo padėka priklauso valdybos pirmininkui Eugenijui Čuplinskui ir

jo valdybos nariams už pavyzdingą Lietuvos reikalų gynimą Kanados vyriausybės sferose.

10. Seimas dėkoja Amerikos Lietuvių Tarybai už artimą bendradarbiavimą ir efektingą finansinę paramą.

11. Seimas sveikina Lietuvos diplomatinio korpuso narius, Amerikos ir kitų kraštų lietuvių bendruomenes, visas kitas už Lietuvos laisvę kovojančias organizacijas ir plačią lietuvių visuomenę ir dėkoja už parodytą bendradarbiavimą ir paramą.

Išklausęs Vliko Valdybos, Vliko Tarybos ir kitų referentų pranešimus ir diskusijas dėl jų, ir turėdamas galvoje, kad Lietuvos valstybingumo pozicijoms ginti ir Lietuvai iš Sovietų Rusijos okupacijos išvaduoti, vienas iš svarbiausiųjų veiksmų – tarptautinės politikos raida – šiuo metu Lietuvos bylai nėra palanki, kad Lietuvos vadavimo tarptautinės sąlygos gali dar pasunkėti, kad Lietuvos suverenumo vykdymo atstatymas gali dar ilgai trukti, Vliko Seimas todėl prašo ir skatina laisvojo pasaulio lietuvius dar veiksmingiau jungtis į Lietuvos vadavimo pastangas savo darbu, žiniomis ir pinigine auka; taip pat kreipia Vliko Tarybos ir Vliko Valdybos dėmesį į reikalingumą mūsų išeivijai turėti vieningas orientacines gaires, o visiems Lietuvos laisvinimo veiksmams ir veikėjams – vieningą veiklos programą ir vieningą Lietuvos laisvinimo darbų vykdymą bei finansavimą.

1ST CLASS SKILLED ALL AROUND MACHINISTS

Must be able to set up work from blue prints and close tolerance.

Good position in young, growing company moving from Cleveland to Medina. Excellent pay and benefits. Call NOW 216-631-2600 between 10 a.m. and 3 p.m.

CECIL EQUIPMENT CO.

An Equal Opportunity Employer (90-96)

1st Class Skilled WELDERS and

SHEET AND PLATE FABRICATORS Steady work for qualified help and fringe benefits.

GRABER METAL WORKS 9664 Akina Rd. North Royalton, Ohio 216-237-8422

(94-96)

How to make a relaxed 10-minute long distance call.

It's really very easy. Just, dial your call direct, without operator assistance, between 5 and 11 P.M., Sunday through Friday. (Rates are even lower after 11 P.M. and on weekends.)

By doing that, you'll be able to relax and enjoy your call. Instead of worrying about the cost.

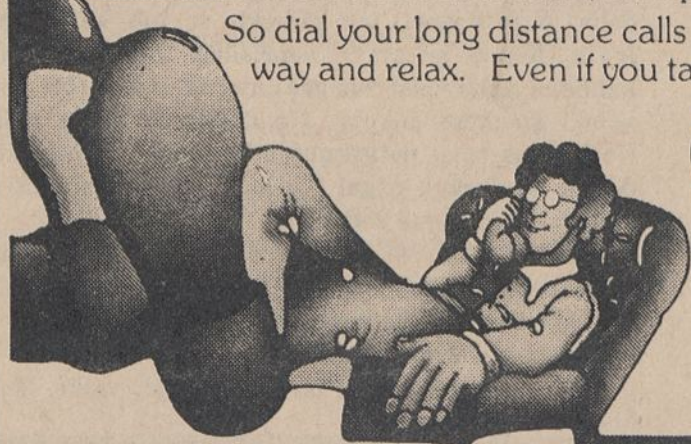
Because when you follow those guidelines, a 10-minute call to California won't cost more than \$2.60 plus tax.

So dial your long distance calls the less expensive way and relax. Even if you talk for 10 minutes.



Ohio Bell

Dial-it-yourself rates apply on out-of-state dialed calls (without operator assistance) from residence and business phones anywhere in the U.S. (except Alaska and Hawaii) and on calls placed with an operator where direct dialing facilities are not available. Dial-it-yourself rates do not apply to person-to-person, coin, hotel guest, credit card, collect calls and on calls charged to another number.



KAD IŠ ČIA NEIŠEITUME...

Didesnio įvykio New Yorko ir jo apylinkių lietuviai dar nebuvo pergyvenę, kaip gruodžio 1 dieną, kada pirmą kartą įžengė į savo nuosavus ir didingus namus — Kultūros Židinį, tą šventę atžymėdami nepaprastu džiaugsmingu suėjimu, o didžiulių, lietuvių išeivijos istorijoje negirdėtų banketu dalyvaujant apie 500 žmonių. Tas banketas niekuo neišsiskirtų iš kitomis progomis rengiamų balių, kur taip pat šauda šampano bonkų kamsčiai, kur švyti nuo kilniųjų gėrimų paraudę veidai, kur blizga į moterų dekoltuotus kaklus ir rankas dėmesį kreipias auksas, deimantai ir šlama įvairiaspalviai ilgumu batukus paslėpdami šilka.

Istoriniu šį banketą reikia laikyti todėl, kad tokioje gausioje lietuvių kolonijoje vis dar neturėjome nuosavų namų parengimams ir, kad įėjimas į banketą vienam asmeniui 75 dol., neskaitant tų, kurie yra aukoję statybai stambias sumas. Tai rodo, jog mes galime atlikti didelių darbų, suaukoti dideles sumas lėšų, jei norime, jei matome tikslą, jei tikime ateitimi. Tik reikia ryžto, organizuotumo ir pasiaukojančio darbo talkos.

Banketą pradedant buvo trumpa akademinė dalis, kurios metu tarė žodį Lietuvos generalinis konsulas A. Simutis, šio Kultūros Židinio šeiminkai tėvai pranciškoni ir LB New Yorko Apygardos pirm. A. Vakselis, taipgi į tą kultūrinio židinio statybos organizavimą įdėjęs daug sielos. Tarp kitko jis kalbėjo:

Lietuvybė ir Lietuvos laisvinimas, kaip du neatskiriama mūsų gyvenimo pasireiškimai, eina ir eis greta vienas kito, kol Lietuva atgaus nepriklausomybę.

Lietuvių Kultūros Židiny New Yorko, kurio atidarymo iškilmen mes susirinkome, pastatytas tam, kad jis tarnautų Dievui ir lietuvių, o per tai Lietuvos atvadavimui.

Šios lietuvių tvirtovės

pamatai bus tuo stipresni, kad joje susiburs pagrindinės lietuvių ir lietuvių kultūros puoselėjimo jėgos. Šio lietuvių židinio amžius bus tuo ilgesnis ir jo ateitis priklausys nuo to, kaip gerai mes sugebėsime netik jį išlaikyti, bet teisingai užtikrinti jo ateitį istatymais susitarimais, t.y. inkorporuosime Kultūros Židinį ilgalaikiam lietuvių naudojimui.

Prieš aštuoneta metų, tuometinei LB New Yorko apygardos vadovybei ir kankurims organizacijoms krepiantis į Tėvų Pranciškonus New Yorko, kad imtųsi iniciatyvos statyti lietuvių namus, tas krepimasis gavo palankų atgarsį tuometinio T. Pranciškono provincijolo tėvo Leonardo Andriekaus asmenyje. Buvo sušauktas visų organizacijų susirinkimas ir pagal jo nutarimą ir Tėvų Pranciškono nuosirdų pritarimą, pradėta pinigine rinkliava. Ji tęsėsi iki šios dienos ir mažesniu mastu dar tęsis ir toliau (su išimtimi šiandien).

LB padėka todėl priklauso pirmoje eilėje visai lietuvių bendruomenei, kuri atsiliepė į Lietuvių Kultūros Židinio statybos reikalą savo pinigų ir darbu: Tėvams Pranciškonom: Tėvui Leonardui Andriekui, tėvui T. Juvenaliui Liaubai, dabartiniam D.G. Provincijolui T. Jurgiui Gailiui ir mūsų mielam tėvui Pauliui Baltakiui, kuris, stovėdamas archaisiai statybos darbų iš vienos pusės ir mūsų visų padėjusių jam iš kitos pusės visuomet sugebėjo būti taktiški ir bešališki visuose reikaluose. Tai ir buvo stipriausia jėga visame šiame projekte; didžiausiam piniginio vajaus darbuotojui, vaikščiojusiam iš vieno namo į kitą, telkusiam su didžiausiu pasišventimu dolerį prie dolerio tėvui Pijui Šarnpnickui.

Kad išvardinti visus vienu ar kitu būdu prisidėjusius prie Lietuvių Kultūros Židinio statymo darbų, tekėtų atsisakyti šios die-

nos balius, todėl tolimesni nusipelnusiųjų minėjimą paliksime 1974 metų vasario 10 dienos iškilmenoms.

1971 m. rugsėjo 9 d. LB NY Apygarda kreipėsi į lietuvių su visa eile klausimų, prašydama aukotis ir aukoti L.K. Židinio statybai. Atsakymas gautas.

Šiandien L.K. Židiny yra tikrovė. Mes esame čia kad niekad iš čia neišeiti, kol nebus atitaisyta Lietuvai ir lietuviams didžioji skriauda, kol Lietuva netaps vėl nepriklausoma, suvereninė valstybė.

Po trumpos akademijos balių pradėjo humoristas A. Gustaitis, o paskui buvo vakarienė ir šokiai iki paryčių, nes pirmą žingsnį į savo pastogę įkėlė newyorkiečiai nenoriai skirstėsi namo.

Sekantis didesnis įvykis naujame Kultūros Židinyje bus LB New Yorko Apygardos rengiamas Naujųjų Metų sutikimas, o salė jau rezervuota viso pusmečio savaitgaliams, kas rodo, kaip tie namai buvo reikalingi. Tik gaila, kad toje Brooklyno vietoje nėra viešbučių, todėl didesnius iš toli suvažinimus rengti vargu bus įmanoma. (emc)

• ALT S-gos I skyriaus narių susirinkimas įvykis š. m. gruodžio 21 d., penktadienį, 7 val. vak., 93-11, 114 St., Richmond Hill, inž. Kazio ir Aldonos Krulikių namuose.

FLORIDOS LIETUVIAI

Nuvykus į Juno Beach Floridoje, savaime tenka susitikti ir pasikalbėti su Palm Beach Lietuvių Klubo pirmininku Vytautu Tomkum, kuris taip pat yra ir Sapphire Sea Motel savininkas, o jam uoliai visame darbe talkininkauja jo žmona Albina.

Šio apsilankymo proga, prieš galutinai persikeliant gyventi į šį puikų Floridos kampą, pasiteiravau pas V. Tomkų apie netolimą praeitį, dabartį ir ateitį.



LB Michigano apygardos atstovų suvažiavimo š. m. gruodžio 2 d. dalyviai. Suvažinimas išrinko apyg. valdybą: pirm. Jonas Urbonas, vicepirm. P. Tarūta ir sekr. V. Petrušis. Nuotraukoje pirmoje eilėje iš kairės sėdi: V. Petrušis, J. Urbonas, JAV LB krašto valdybos pirm. J. Gaila ir J. Gaižutis.

K. Sragausko nuotrauka

Kiek žinau, įsikūrė Juno Beach 1969 m. vasarą. Taigi jau pradedate VI-jį sezoną šiame kurorte. Kokis yra jūsų pastebėtas skirtumas biznyje tarp 1969 ir 1973 m.?

Kaip ir visose gyvenimo srityse taip ir viešbutinio biznio srityje didžiausią svarbą turi mokėjimas pritraukti svečius, kad jie pamėgtų jų lankytą pajūrį, išsivežtų gražius atsiminimus ir apie savo išgyvenimus kitiems artimiesiems pasakotų. Galiu pasidžiaugti, kad beveik visi mūsų buvę svečiai mieliai pas mus grįžta kas metai ir atsiunčia naujų savo pažįstamų. Nors pirmieji sezonai nebuvo liesi, bet paskutiniai yra virš 'patenkinamo' lygio.

Iš kurių JAV šiaurinių vietovių daugiausiai lietuviai atvyksta į jūsų motelį sezono metu?

Atvirai kalbant, turiu prisipažinti, kad sezono metu, iš Detroito, Chicagos, Clevelando ir New Yorko mūsų lietuviai dar neįprato pas mus vasaroti. Sezono metu, nuo gruodžio 15 d. iki balandžio 15 d. pas mus daugiausiai ilsisi amerikie-

čiai. Manau, kad mūsų tautiečiai galvoja, kad \$20.00 mokėti už kambarį su virtuve, kad ir pačiame Atlanto pakraštyje, yra kiek brangoka.

Tad kada mūsų tautiečiai labiausiai mėgsta lankytis Floridoje?

Yra keliolika šeimų iš Chicagos, Detroito ir Clevelando bei New Yorko, kurios nuolatos pas mus praleidžia Kalėdas ir Velykas. Bet gausiausia lietuvių pas mus 'užplūsta' ne sezono metu — taip birželio — rugpjūčio mėnesiais. Mat šiuo metu mes imame už kambarį tik \$10.00.

Kas jums daugiausia padėjo išgarsinti jūsų motelio vardą lietuvių — užsieniečių tarpe?

Žinoma, pirmoje galvoje esame dėkingi visai lietuviškai spaudai, ir ypač Dirvai, kuri kiekviena proga aprašinėjo apie augančią lietuvių koloniją Juno Beach ir apylinkėse, šiandien jau siekiančią 60-ties šeimų sudėtį. Tokiomis progomis niekad nebūdavo užmiršamas paminėti ir mūsų motelio vardas. Žinoma, ir žodinė

propaganda' daug prisidėjo prie mūsų viešbučio vardo išpopuliarinimo.

Kiek tai liečia amerikiečius, tai pastarieji vadovaujasi skelbimais vietinėje spaudoje, kurioje mes taip pat reklamuojame savo motelį.

Kaip jūs šiandien vertinate savo užkariautas pozicijas ir kaip žiūrite į ateitį?

Galiu atvirai pasakyti — labai pozityviai. Teko įdėti daug pastangų, kad tai pasiekti, ką šiandien turime. Už tai esame dėkingi visiems mūsų buvusiems ir būsimiems svečiams — lankytojams. Tikime, kad su gražiomis viltimis galime žvelgti į ateitį. Ši proga norėčiau priminti, kad ir kiti lietuviai turintieji viešbutinio biznio gyslelę turėtų pasižiūrėti šioje apylinkėje ir pradėti savistovų užsiėmimą.

Bronius Aušrotas

NEPAMIRŠKITE
ATNAUJINTI
DIRVOS
PRENUMERATĄ

Petronėlė Orintaitė

Gaudvytis

DIRVOS PREMIJUOTA NOVELĖ

(1)

— Ir ką dabar darysi? — kaktą rūsčiai rumplėm sutraukęs, desperatišku balsu prašvokščia tėvas. Jo dygus žvilgsnis blykčioja pikto nusmerkimo žiežirbom.

Augalotas vaikas, ūmai bijūnu išraudęs, žviriom akim baugiai klydinėja tarp abiejų tėvų, priešais stūksančių: judviejų smiglus žiūrėjimas dabar jį dagiais bado ir žnyba — norisi sprukti paknopstom šalin pro duris be žodžio.

Iš tikrųjų! Ar ne kvailas jausmas, kad aš čia prieš tuodu seniukus (keturias dešimtis pražengę visi jam atrodo beviltiškais karšinciais!) lyg nusikaltėlis teisme, net nesugraibau kaip teisintis, — šoktelia spragi mintis studento galvoje, ir tą akimirka jis įtempia jėgas, kad išskeltų savyje bent kiek daugiau vyriškos savigarbos. Ne ne, aš gi nesupliukšiu, kaip skystas lepis, prieš senstelėjusių tėvų barimo botagą...

— Pažiūrėsiu dar, — atkakliai pykčio gumulą prarijęs, numėta Gaudvytis žodį ramiai ir lengvai, net mėgina vaidinti nerūpestingą gudragalvį, kuriam viskas nė šapo neverta. Nors tuo tarpu viduje pasitūlėlikais pliūpsniais kunkuliuoja vos-ne-vos apvaldomas priešgynumas, beveik noras kumščiom kruvinai muštis. Devyni kipšai griebtų!

— Kaipgi taip — dar pažiūrėsi? — švokšliu duslumu burbtelia įniršintas tėvas, ir atrodo — tučtuojau tvykstels perkūno barnis degėlo žaižarais ant sūnaus galvos...

Bet motina šūst akimoku ištisia ranką į vyrą ir — tylom, vien taikiu mostu, sulaiko nuo audros. Šei-

mos galva susičiaupia ir kietai surakina dantis, lyg kartų pipirą gurteldamas.

Gaudvytis blankiai nusišypso, jam gomuriu skaniai nuslysta pasitenkinimo sriubnis: aha, kolei kas aš dar stipresnis už judu, ypač už tėvą, lengviau apsi-valdau! Ir tas valios pranašumo jausmas jam suteikia laikinės paguodos saldumą. Tegu anodu plėšosi, tegu rūstybe daužosi ir sūriais žodžiais šokčioja — aš nebijau! Anei kipšo nepaisau. Tik svarbu neištižti, lyg žindukliui lopšyje, nepamesti savigarbos.

Jisai dabar tyčiomis apvalai susklaučia lūpas ir ima pūščioti, tartum švilpaukdamas. Vaidina ramiausią žmogėną, kuriam šiuo momentu nėra jokių problemų. Įtartinais šypeldamas dirstelia tėvo pusėn: svarbu nenuleisti akių, neatrodyti sumišusiu arba nusikaltusiu. Dar pasisuka į motiną — taip, šita sulysusi moterėlė gerokai jautresnė, gal būt, šiek tiek ir suprantama mane? Bet iš tiesų vis viena tuodu apsenėliai žmogučiai — abu labu tokiu. Nukiužė kiautai. Iš manęs tik nuolatinis pasisekimų, tik tai garbės, kaip būtino pelno — atlyginimo laukia. O jei mano ratas kiek į šalį krypt, abu baisiai nuskriausti pasijunta. Sakytum, aš vien jų džiaugsmui turiu gyventi?

— Aš... — prasižioja vaikas ir stabtelia, vylingai delsia. Savo pikta paslaptimi gudriai smaguriauja, tėvų smalsą įverždamas, aiškiai kankindamas. Galop šūstelia netikėtą žodį, tarsi durklo smogį širdin: — išeinu į kariuomenę!

Staigmena siūbtelia oru, nelyginant iš užančio pasalingai paleista strėlė — tvakt tiesiog į taikinį... Gaudvytis, patenkintas, klastingai nuleidžia vokus, kad nuslėptų nesuvaldomo šypsio mirgesį. Jis puikiai žino, ši naujiena tėvams — dobtinai priglušinanti. Kaip kūjis per pakaušį! Truks žadą smaigianti, slogi valandėlė, kolei žmogučiai atsipeikės. Ir jam džiugiai linksma, net kutulys gerklę kirbina. Bent šį mirksnį jisai pats sėdi viršuje, kraigo kateroje, o tėvai, taip iškilmingai pasišokę jį priekaištų artilerija prie žemės priploti — dabar kėčia, sopamu smūgiu šauniai sugniužinti. Aha, mano mieli senukai, kiekviena lazdelė turi du galus. Ir aš daugiau nesiduosiu be atkirčio plakamas, — gardžiuojasi jaunuolis savo kerštingomis mintimis.

Tėvo sukempęs veidas net ilgyn ištįsta, akys liaujasi mirkčioję, rodos, jisai ta žinia smaigčiai paspringo, gomury kvapo neteko.

Motinėlė, gailiai, mažne su aimana, dūstelėjusi, susikloja krumpėtas plaštakas ties juosmeniu ir nuolankiai tyli. Neišdrįsti ji dabar nė puse žodžio prabilti. O toks vyriškas, ilgom kojom išsistiebių ir pečiais išplitęs, storabalsis jos sūnus — šypsosi, dar lyg patyčiai spragčioja pirštais sau paaušy. Kaip čia seniai būta — meilutis, gerutis Gaudvytukas, lopšinėm migdytas, delnais glostytas... Glėby nešiotas, virgiant numaldytas. Nebereikia šiandien mamos. Tu savo saldžius ir švelnius barnelius susižerk į priejuostę — šitas ožys daugiau tavęs neklausys. Tavo glostymų neberekės. Lyg jau ne tavo kūdikis... — ir meile plūstanti širdis traukiasi atstupstom, kone verksmu tramdomi. Šegi, tavo šilto lizdo žvirblutis išaugo iš padaigų, įgavo plunksnas ir aštrų snapą, kaip piuklą — plast sparnais ir pat vienas išskėtrios į pasaulį... Jai tik dingtelia seniai pamiršta daina:

Motute širdelė, tai tau, tai tau, auginai sūnelį ne sau, ne sau...

Tėvas niūriai kremta lūpą, giliom rievėm garankščiuoja kaktą ir — apsiivaldo niršulį. Pradeda suvokti, kad jo pienburnis vaikas — nebe vaikas... Kaip gaidukas, iš pasparnės išlindęs, veržiasi savais pėsčiomais bėgti, sava galva gyventi! Ir visai nepaiso — gudri ar žioplta ta jo šeriais pašiaušta kopūstgalvė. Nenaudėlis! Nori nenori, jau kalbėkis su juo, kaip lygus su lygiu. Kitaip nė artyn neprisileis, draskysis vanago kabliais. Arba visai nusigręš, lyg tu jam — tik svetimo kelmo šiekštas pakojy. Nė dėkui už nieką neištars. Geriausius tavo patarimus atbloks atgal, kaip žirnius delnu: susikrauk atgal į užantį savo auksiniais patyrimais išmintingus žodžius...

— Žinokis, — pramurma jis trumpai, apmaudą sausai apsikandęs. Argi su tuo gaidžiu ginčytis? Tik dar šaltai priduria pastabą, tartum paskutinės atsakomybės nusikratydamas:

— Kaip pasiklosi, taip išmiegos, vaikel. Toks ir bus tavo pelnas.

(Bus daugiau)



KŪRYBA IR MOKSLAS



RAUDA DĖL PRARASTO ROJAUS

APIE RASOS GUSTAITIS KNYGĄ "WHOLLY ROUND"

Ilga yra grandinė poetų, prozininkų ir filosofų, kurie verkė dėl prarasto rojaus: dėl gamtos, kurią žiauriai žaloja civilizacija. Nuo antikos iki Rousseau ir Thoreau nesikeičia gamtinio rojaus samprata: tai tyro žmogaus buvimas civilizacijos neliestoje gamtoje. Tyras žmogus, tyra gamta -- tikras bibliškas rojus! Iš organiško sutapimo žmogaus su gamta gimsta nauja etika, naujos estetikos bei socialinio santykiavimo normos. Efemeriškoje idealizmo plotmėje iškyla 'eco-wave' judėjimas, ekologijos judėjimas, kuris tam tikrais atvejais tiki prarasto rojaus atradimo galimybėmis.

Išeities punktu atrasti sustojame Henry David'o Thoreau idealizmo plotmėje. Į savo principų dienoraštį, kurį jis vedė Walden Pond miškuose, filosofas įrašė: 'Gamta nesidomi klausimais bei atsakymais, kuriais mes, mirtingieji, sielojamės. Nuo praamžių gamta turi savo sprendimus'. Į amžinas raudas dėl deistinio gamtos prado atradimo misterijos, dėl to prarasto rojaus iliuzijų, išsijungė Rasa Gustaitis (jos oficialus literatūrinis vardas) su šiais metais išleista knyga 'Wholly Round' (Tobulas ciklas?). Akcentuojame leidyklos motą: knyga pasiūlyta Dirvai recenzuoti.

'Eco-wave' (ekologijos judėjimas) iškėlė Rasą į pirmaujančias idealistines to judėjimo pozicijas. Pirmojoje savo knygoje 'Turning On', kuri savo pavadinimu susižavėja su žinomo narkotikų glorifikatoriaus T. Leary filmu 'Turning On -- Drop Out', Rasa kvietė 'žengti kartu su ja į asmenišką odiseją'. Šioje knygoje randame tą patį motyvą, gal kitų spektrų, kitų atspalvių. Rasa pritaria Thoreau koncepcijai: primitivi gamta yra šventovė. Senasis filosofas turėjo tyrą gamtą savo pašonėje, Rasa turi tyros gamtos ieškoti. Reikia įveikti daug modernios civilizacijos paspėstų kliuvinių. Ieškojimai Rasai visad

JURGIS GLIAUDA

baigiasi skaudžiais pralaimėjimais. Todėl jos idealistinės gyvenžiūros vyksme išplinta fatališkos, mizantropiškos nuotaikos. Daugiaspalviai populiarus 'National Geographics' žurnalo vaizdai tikrovėje blankesni. Idealintos ir akivaizdinės padėčių konfliktai priverčia Rasą prabilti karčiau, sarkastiškai, net guldant iliuziją po skepticizmo piūklę. (psl. 179): esą, žmonės žūsta karų kataklizmuose ir žmonės sielojasi žuvų bei paukščių draustiniais! Tų dviejų kontrastiškų polių pastebėjimas išgelbsti autorę iš skendėjimo savo susikurtos gyvenžiūros nirvanoje.

Knygos siužete Rasa su savo vyru Mel Moss ir šešių savičių amžiaus dukra Usha išbėga į gamtos laukinių kūrų. Rasa geidžia būti civilizacijos neliestoje teritorijoje. Pakeliui atrasta Biblija ir romantinio vagabundizmo dainiaus Hermano Hesse tomelis suponuoja iliuziją: prarastas rojus ataras!

Gyv enimą gamtoje tokio pat idėjinio pamušalo kaimynai papildė svarstymais apie tibetišką misticismą, apie australinių kūrų išradėją Mm Blavatską. Apeigiškos nuotaikos perauga į gamtos adoraciją...

Daug puslapių skirta 'hippie - ghetto' portretūrai, extra - liberalinio ir 'left-wingiško', jaunimo veiklai. Ši elementą Rasa norėtų matyti savo idėjiniais ginklais. Losangeliskame 'West', priede prie 'Los Angeles Times', Rasa simatologiškai pristatė Big Sur ir Berkeley neplautas, neskustas nuoramas. Tada ją gerokai barė konservatyviškesnėji 'laiskų redakcijai' autoriai. Būdama 1968 metais Washington Post korespondentė, Rasa stovėjo arti komitagiško 'People Park' konflikto. Ji laikė lėkštą militantiškumą prieš 'establishmentą' taikos akciją. Tai, aišku, buvo iliuzija. Bet ir

šioje knygoje ji norėtų neramų 'People Park' elementą laikyti jos pacifistinių siekių protagonistais.

Atvirai pasakius, 'people power' aktyvistai, eidami į vyrus, labai pakito. Protesto dvasia išgaravo, kaip garuoja pagairė palietas vanduo.

Vėliau atėjęs Ralph Nader (ir jo Co) tariamą idealizmą, kurin buvo įveltos netgi misticismo dozės, transformavo į realią, konkrečią kovą su aplinkos tarša. Tuo reikalu įstatymai nubloškė bet kokius romantizmo poreikius. Kodėl taip?

'People Park' iliuzija buvo spontaniškas minios padaras Sociologas Ashley Montagu, savo pagarsėjusiu traktatu (1961) 'Man in Progress', teisingai įrodė, kad 'masės idėja nepajėgia kurti gyvenimo'. Masė tepajėgia, pagal Montegu, eiti į primitivizmą, nukultūrinti, degraduoti. 'Masė yra vartotoja', tvirtino Montegu, 'masė nėra kūrėjas'. Todėl ir 'primitivizmo' akcija užsidegė padarėliai nepajėgė duoti sistemos, nevaldė kūrybinės iniciatyvos. Montagu definicija yra aristokratizmo premisa: Masei lemta sekti individus. Ši Rasos knyga rodo, nors ji simpatizavo Berkeley nenuoramoms, jie nedavė jiems idėjos. 'Wholly Round' reprezentuoja skirtingas nuo 'people power' koncepcijas. Rasos sampratoje slypi stebėjimas, tam tikras 'obolomovizmas'. Tai yra homilija pasyvumui ir taikai. Elementas, kuriuo norėtų remtis autorė, dažniausiai nėra Thoreau tipo asmenys. Plačios sistemos išvystyme tai yra stratiškos properšos...

Rasos rašymas gyvas, sugestivus, žaizduojas rinktiniais būdvardžiais, tiksliais veiksmazodžiais. Detalės, citatos ir vardai iš geros reportažininkės arsenalo. Knygoje (psl. 90) blykstelė užuomina, kad ant 'eco-wave' keteros išlėkusime luote iriasi lietuvaitė. Neštumo psichozų vaizdai rodo, kad tai moters ir motinos atviro dienoraščio skeveldros. Ra-



Rasa Gustaitis

sa yra lietuviškos pokarinės imigracijos fizinis vaikas. Ji, kartu, yra socialinio escapizmo pomėgio produktas. Reikia stambių talento ir savo idėjų fiksavimo davinių, kad išeivių vaikas spindėtų plataus ekologinio judėjimo avangarde. Ji nori išgražinti tą judėjimą naujos etikos ir estetikos puošmenimis. Kažin ar imanoma Amerikai susigražinti Nathaniel Hawthorne, Walt Whitman ir Herman Melville idiles? Viskas tampa paprasta, proziška. Misticismas pavirto nosine kišenėje...

Knyga 'Wholly Round' Rasos dedikuota... sanfranciskinei gyvatei, garter snake. Nežinau, ar tam ruopliui priskiriamas koks misticismas, simbolizmas? Mano pažintis su ta gyvate buvo paremta keistu bičiulišku mu. Apie 1954 metus greta mūsų sklypo, kur stovėjo gyvenamasis namas, buvo platokas krūmokšniais ir kaliforniška bambo žolė išlėslaitas. Milžiniški žolės kuokštai siekė septynių pėdų aukščio. Šlaite gyveno daug visokių gyvių. Gyveno ten driežai ir Rasos pašlovinti ruopliai -- garter gyvatės. Noras plačiai žinoma, kad ta gyvatė žmogui nenkenksminga, ji negailestinga gamai mažiems driežukams. Tad garter gyvatė toli gražu negali būti taikos bei kontempliacijos simboliu. Pri-

bina dedikacijoje už 'briliantiškas spalvas'. Įdomi spalvų ekspozicija buvo ir po mūsų haibiskais: angis bent keturių pėdų, kūnas rusvairudas, trys ryškūs gelsvi ruožai tįsta nuo galvos ligi labai smailios uodegos...

Dabar, po dviejų intensyvių urbanizacijos dešimtmečių, čia visur betonas, pastatai, automobilių ratai. Garter angys ir driežiukai nugrimzdo į padavimų erą. Sena gyvačių piknikų vieta po haibiskais dabar tikrai prarasto ekologinio rojaus idilė.

Neiškenčiu neprirašęs, kad už tirščiausią ekologinę žemės planetos taršą yra baiesnė žmogaus išdidumo ir laisvių tarša: konclageriai, psichologinės, kalėjimų vienutės už idėją. Apie tai privalu kalbėti...

Rasa Gustaitis
Wholly Round
Holt, Rinehard and Winston, New York - Chicago - San Francisco. Arthur Okamura viršelis. \$7.95 psl. 287.

STALINO BUDELIO NAŠLĖ PASKELBĖ SAVO ATSIMINIMUS

BRONIUS AUŠROTAS

Norvegijoje išeinantis laikraštis Aftenposten, 1972 m. lapkričio mėn. paminėjo vokiečių ir švedų kalbomis išleistus Aino Kuusinen poirtinius atsiminimus. Ši moteris su savo vyru Otto pabėgo iš Suomijos į SSSR, Suomijos pilietinio karo metu. Kaip žinoma, Otto Kuusinen buvo svarbus Stalino bendradarbis - budelis; gi Chruščevas, O. Kuusinen mirus, leido jį palaidoti, su priderama kariška pagarba, Maskvoje 1964 m. Tačiau Aino Kuusinen nebuvo tokia laiminga: jai teko atkalėti 15-ka metų. Stalino priverčio darbo stovyklose. 1938 m., ji buvo nusiųsta šnipinėti į Japoniją, kur turėjo progą susitikti garsų sovietų šnipą, Ričardą Sorge. Ji taip pat buvo atvykusi ir į JAV, kad padėtų sustiprinti Komunistų Partiją. Ji mirė Suomijoje, 1967 m.

Pabrėžtina, kad nors ji atkalėjo vergų stovyklose virš 15-ka metų, tačiau jos vyras nepajudino nei pirštelio, kad ją iš pragaro paliuosotų.

Po Otto Kuusinen mirties, Aino buvo leista sugrįžti į Suomiją 1965 m., kurioje ji praleido visą savo jaunystę ir mirė po dviejų metų. Gyvendama tėvynėje ji rašė savo atsiminimus, bet juos leido paskelbti tik po savo mirties. Šiems atsiminimams įžangą yra parašęs Wolfgang Leonhard, perbėgėlis į V. Vokietiją, buvęs žymus komunistas ir glaudžiai bendradarbiavęs su Walter Ulbricht, pastarajam susovietinant R. Vokietiją ir paverčiant ją į DDR.

Pats įdomiausias jos atsiminimų laikotarpis (dabar jau apdulkęsios istorijos puslapiai) yra Kominternos veiklos aprašymas 1920-30 metų laikotarpyje: tuo metu jos vyras Otto, vadovaujant Zinovjevui, buvo vienu iš svarbiausių Kominternos raktu. Tuo po Ispanijos pilietinio karo užbaigimo, Kominternas buvo panaikintas. Visi tarptautinio rango komunistai, beklasėje visuomenėje, buvo perkelti į aukštąją klasę! A. Kuusinen pasakoja, kad ji turėjo tarną, kuris galėjo viską pirkti be jokio užmokesčio specialioj partiečių krautuvėje, tuo pat metu kai SSSR beveik visko trūko ir maisto produktus buvo galima gauti tik pagal korteles. Žinoma, jos tarnas šito nežinojo (o gal vaidino nežinas -- aut.), 'nes viskas buvo perkama kreditu'. Gi kiekvieno mėnesio pabaigoje maisto produktų knygelė būdavo grąžinama jos savininkui su užrašu: 'apmokėta'. Tačiau, už gaudamas gėrybes, mes niekad nemokėjome nei vienos kapeikos -- teigia A. Kuusinen.

Ji taip pat prisimena vieną 'dirty tricks' Zinovjevo laišką iš 1924 m., laike tuo metu vykusią Anglijos parlamento rinkimų. Priešrinkiminės propagandos laikotarpyje keliolika konservatorių laikraščių paskelbė Komin-

(Nukelta į 6 psl.)

Vienas svarbiausių pranešimų mūsų klientams:

Jeigu jūs esate nelaimingi su mūsų kainos pakėlimu, mes jūsų nekaltiname.

Po eilės metų stebėjimo kaip kainos eina žemyn nėra lengva matyti jas vėl kylant Kiekvienam.

Mes nenorime, kaip ir jūs, kad elektros kaina kiltų. Mūsų biznio visa egzistencija nuo 1882 metų buvo pagrįsta stengiantis išlaikyti kuo žemiausią kainą.

Mes laimėjome iš tikrųjų, galėdami sumažinti kainą tryliką kartų.

Tai yra tik ketvirtą kartą kada kaina pakilo. Kiekvieną kartą tai įvyko nepaisant visų mūsų mūsų dėtų pastangų tam išvengti. Šalutinės išlaidos kilo taip greitai, kad joks apkarpmas viduje negalėjo to išbalansuoti.

Finance Magazine neseniai įvertino The Illuminating Company tarp labiausiai produktiviausių elektros tiekėjų krašte. Bet tai nedaug padeda, kada statybos išlaidos, darbo išlaidos, aplinkos kontrolės išlaidos ir procentai kyla visi iš karto.

Mes ir toliau dėsime visas pastangas išlyginti pakilusią kainų, neprarandant pasitikėjimo, tai yra pažadas.

Jeigu jūs esate nepatenkinti su mūsų kainos pakėlimu, mes jūsų nekaltiname.

Mes tik tikimės, kad ir jūs nekaltinsite mūsų.

The ILLUMINATING Company

Didžiausias kailių pasirinkimas

pas vienintelį
lietuvių kailininką
Chicagoje

**NORMANA
BURŠTEINA**

Tel. 263-5826

(įstaigos) ir
677-8489 (buto)



185 North Wabash Avenue 2nd Floor
Chicago, Ill. 60601

TAUPYKITE DABAR

SANTAUPOS, PADĖTOS
IKI 10 DIENOS MĖNESIO,
NES NUOSIMČIUS NUO
MĖNESIO PIRMOS.



WE PAY HIGHEST RATES:
7 1/4% — 4 yr. Certificates (Min. \$10,000)
7% — 4 yr. Certificates (Min. \$5,000)

Member F.S.I.C., Washington, D.C. Equal Opportunity Lender

**Saint
Anthony
Savings**

1447 S. 49th Court • Cicero, Illinois, 60650

Phone (312) 656-6330

Open Mon., 9-8; Tues., Thurs., Fri., 9-5; Sat., 9-1; Closed Wed.

PETKUS LAIDOJIMO ĮSTAIGA



MARQUETTE PARK CHICAGO
2533 W. 71 St. Tel GR 6-2345-6

CICERO ILLINOIS

1410 S. 50 Ave., Tel TO 3-2108-9

TRYŠ MODERNIOS KOPLYČIOS

LAIDOTUVIŲ DIREKTORIAI

MAŽEIK & EVANS

6845 SO. WESTERN AVE., CHICAGO, ILL.

TRYŠ MODERNIŠKOS
AIR-CONDITIONED KOPLYČIOS

Mašinoms vieta

REpublic 7-8600 REpublic 7-8601

STATIONARY ENGINEERS

Licensed Engineer required to work in coke plant, power dept. Must possess City of Detroit 1st Class license or equivalent. Excellent wage and fringe benefit package.

Call Personnel Dept.

Semet Solvay Division

ALLIED CHEMICAL CORP.

313-842-4400, Ext. 371

An Equal Opportunity Employer

(93-95)

Mūsų taupymo planas šoka nuo 5% iki 7% su stabtelėjimu 5 1/2%, 6% ir 6 1/2% per metus.

Palūkanų pasirinkimas pareis nuo to kaip greitai jūs norėsite savo tikslą atsiekti.

Reguliarus passbook duoda 5% per metus. Jei jūs turite \$1,000 ar daugiau sutaupę, pasirinkite arba 90 dienų multiple maturity Investment Passbook iš 5 1/2% per metus; Income Passbook kuris moka 6% vienų metų terminui; arba 6 1/2% už dviejų ir pusę iki keturių metų, arba Income Certificate garantuotą 7% per metus keturių metų terminu.

Prašykite mūsų pilno plano kiekviename iš mūsų 80 bankų.



CLEVELAND TRUST

Niekas nežino daugiau apie pinigų taupymą.

*Visi banko taupymo planai išskyrus reguliarią taupymo sąskaitą, federaliniai įstatymai ir taisyklės draudžia išmokėjimą ilgalaikio indėlio prieš termino pasibaigimą, nebent trijų mėnesių procentas prarandamas ir procentas išimamai sumai yra sumažinamas iki reguliaraus taupymo procento.

MEMBER F.D.I.C.

STALINO BUDELIO NAŠLĖ...

(Atkelta iš 5 psl.)

terno dokumentą, kuriame tilpo Maskvos nurodymai Darbiečių Partijai, kaip pastaroji privalanti vesti rinkiminę kovą Anglijoje. Žinoma, kad Kominternas viską paneigė, sakydamas, kad

laiškas buvo falsifikacija. Nežiūrint tvirtinimų ir paneigimų, tikima, kad šio dokumento paskelbimas turės daug įtakos ir labai jau menką Darbiečių Partijos narių išrinkimą į Parlamentą. (Būk tai, po metų, vienas anglų pulkininkas prisipažino, kad jis padirbėdines tą dokumentą).

Tačiau yra faktas, kad Maskva, priešrinkiminiame įkarštyje, labai slapta tikrai nusiuntusi panašias instrukcijas į Londoną, mažą kuo besiskiriančias nuo laikraščiuose paskelbtų instrukcijų. Dėl šio laiško Kominterne kilo didžiulis triukšmas. To meto aristokratas, SSSR užs. reikalų ministras Čičerinas, asmeniškai apsilankė Kominterne ir per skaitė tą netikrą laišką. Ryšium su šiuo skandalu, Kominterne buvusi įvykdyta generalinė 'čistka'; ir visoki kiti slapti dokumentai, liečiant bet kokias instrukcijas Anglijos Darbiečiams, buvo paslėpti ir archyvuoti. Mat keli britų parlamentato atstovai buvę pakviesti patikrinti Kominterno bylas.

Žinoma, visi pakviestieji nemokėjo nei rusiškai nei vokiškai (dvi oficialios Kominterno kalbos); pasižiūrėję į raštus, lyg avinas į naujus vartus, žinia, nieko blogo nesurado ir nieko nepešę grįžo į namus. 'Ir mano vyras iš tokio patikrinimo juokėsi net pilvą susiėmęs,' rašo Kuusinen.

Ji taip pat su didžiuole panieką prisimena vieną asmenį, filosofą (jo pavardės ji neskels), kuris yra buvęs labai aukšto literatūrinio išsilavinimo, ir kuris pavirto vienu iš aršiausių Stalino pataikūnų - budelių. Ji teigia, kad šio asmens ji ne tik nekenčia už tai, kad jis jai nepadėjęs, bet už tai, kad

jis nepanaudojo savo įtakos šimtams nekaltų suomių, žuvusių Stalino naikinimo stovyklose, taip vadinamame '30-jų metų valymų laikotarpyje'. A. Kuusinen taip pat su panieka kalba apie savo podukrą, Herthą Kuusinen, 'kuri pažinusi SSSR tik tiek, kiek ji judėdavusi tarpe Kremliaus ir Luxor viešbučio', tuometinės Kominterno būstinės.

Ir nors A. Kuusinen daug pasidarbavo Tokioje, Japonijoje ir JAV, stiprindama KP abiejuose kraštuose, bet ji buvusi atšaukta į SSSR 1937 m. Ji buvo suimta 1938 I.I. Po II-jo Pasaulinio karo ji buvo iš kalėjimo paleista, bet ir vėl areštuota 1948 m. Ji buvo pilnai išteisinta 1955 m.

Ši komunistė rašo, kad daugelyje priverčiamojo darbo stovyklų, kur jai yra tekę būti, ji sutikusi labai daug savo tautiečių - suomių; 'kai kurie šių asmenų yra buvę 'Žiemos Karo' belaisviai (1940-41 m.); gi kiti asmenys susidėjo iš suomių iš Karelijos ar iš JAV, kuriems aš įkalbėjau vykti į Kareliją statyti socializmą'. Ji taip pat prisimena vienoje Vorkutos stovyklų sutikusi maršalą Rokosovskį, kurį vėliau Stalinas paleido iš vergų stovyklos ir nusiuntė į Rytų Frontą kariauti prieš nacius ir fašistus. Būdamas stovykloje Rokosovskis dirbo tarnu, vienam sadištui - sargybiniui. Atgavęs generolo laipsnį Rokosovskis tam sargui atsiuntė tokio turinio telegramą: 'Drauge prižiūrėtojai! Esu pakeltas į generolo laipsnį ir duonos norma čia yra pakankama. Jūsų nuolankus tarnas, Rokosovskis.'

Išsamiai aprašyme ji aiškina apie to laikotarpio tardymo būdus ir metodus, kada buvo siekiama, kad visi suimtieji prisipažintų

kalti ar šnipinėjime ar kituose išgalvotuose nusikaltimuose. Vienas tardytojas, jai grąšindamas parodę skaitlingą karių kartoteką, 'ir jie visi buvo sunaikinti', didžiavosi budelis - tardytojas. 'Bet kur jūs dedate lafonus,' paklaususi Aino Kuusinen. 'Rūsyje mes čia turime gerą krematoriumą ir sušaudytuosius nelaidojame bet deginame', atrėžė čekistas. 'Ir tiesa,' rašo Aino, kad 'Liubiankos kalėjimo pasivaikščiojimo aikštė ant vieno stogo buvo padengta sluoksniu pilkų dulkių - pelenų. Ir šie pelenai kritę žemyn iš didžiulio kalėjimo kamino, lyg patvirtindami to čekisto žodžius', tęsia savo skaudžių išgyvenimų istoriją buvusi komunizmo fanatikė.

Pirmą kartą, po 30-ties metų aš pamačiau savo buvusį negyvą vyrą, 1964 m. gegužės mėnesį. A. Šelepinas atvyko į mano butą su vienu generolo uniforma apsirengusiu asmeniu ir man įsakė apsivilkti juodą suknelę. Mane nuvežė į Centrinį Profsajungų pastatą (Dom Sojuzov) Maskvos centre, kur buvo pašarvotas O. Kuusinen. Ir aš privalėjau priimti ten susirinkusių užuojautos pareiškimus. Po trumpųjų ceremonijų, aš jau viena grįžau namo. Jau manęs niekas atgalios nelydėjo. Atrodė, kad ir mašinos šoferis norėjo kuo greičiau nuo manęs atsikratyti: vos privažiavus prie vartelių, mašina sustojo ir aš išlipau... Duris man niekas neatidarė... ir mašina nuskubėjo, taip baigia savo atsiminimus A. Kuusinen.

NEPAMIRŠKITE
ATNAUJINTI
DIRVOS
PRENUMERATĄ

(92-96)

CLEVELANDE IR APYLINKĖSE

• Balso vajas Clevelande pratęstas iki gruodžio 15 d. Aukos maloniai prašoma siųsti Balso Clevelando skyriaus įžd. Onai Jokūbaitienei, 13813 Othello Avenue, Cleveland, Ohio 44110.

Be jau anksčiau skelbtų aukotojų, stabesnes aukas atsiuntė šie asmenys: dr. Jonas ir Dalia Maurukai 125 dol., po 50 dol. dr. J. Skrinska, dr. J. ir M. Kriaučiūnai, I. ir Č. Šatai, A. Buknis, 45 dol. T. ir V. Urbaičiai, po 30 dol. A. J. ir R. Kubiliūnai, M. ir J. Mikoniai, po 25 dol. J. ir J. Kunevičiai, J. Krištolaitis, J. Stravinskas.

• Perkant ar parduodant namus, prašome kreiptis pas Čipkus Realty, 31601 Vine St., Willowick, Ohio 44094. Tel. 943-0910.

TĖVYNĖS GARSAI ŽENGIA Į 25 METUS



Nuotraukoje Tėvynės Garsų vedėjas Juozas Stempušis ir radijo valandėlę 20-ties metų proga (1969) sveikinę studentų atstovai Dalia Orantaite ir Teresė Neimanaitė. 1974 m. Clevelando lietuvių radijas minės 25 metų sukaktį. Šiuo metu vyksta radijui išlaikyti vajas. Visi Clevelando ir apylinkės lietuviai prašomi prisidėti prie šios vieningos lietuviškos radijo programos Clevelande išlaikymo ir savo metinę paramą siųsti Tėvynės Garsų Radijui, 4249 Lambert Rd., Cleveland, Ohio 44121.

m mayco
budget
stores

Pirkite šeštadienį mieste nuo 10 iki 6 v. v.
Skyriai atidaryti iki 10 v. v.

Mes duodame ir keičiame Eagle Stamps



**DOVANŲ
IŠPARDAVIMAS!**

Vyriški Tarleton U-apikakle madingi megstukai

Tarleton aukšta apikakle megstukai turi glaudžiai apimantį 6" "vežlio kaklą". Mašina plaunami 100% acrylic. Mėlyni, balti, juodi, vyno ir rudi. Taip pat įvairiaspalvės apikaklės su lygių spalvų marškiniais. S, M, L, XL.

7.97

Reg. 10.99

Vyriški Tarleton acrylic megstukai dovanoms

Puikus derinys su puošniais marškiniais populiariam sluoksniuotam efektui. Mašina plaunami orlono acrylic, dryžais mėgsti be rankovių, U-apikakle, juodos, mėlynos, rudos, vyno ir smėlio spalvos. S, M, L, XL.

4.97

Reg. 6.99

Paštu ir telefonu užsakymai išpildomi. Skambinkit 233-6141. Budget Men's Furnishings.

• Pensininkų klubas Clevelande gruodžio mėn. 24 d. 6 val. vakare šv. Jurgio parapijos salėje ruošia bendras tradicines lietuviškas kūčias iš 12 patiekalų su trumpa kalėdine programa. Pensininkų klubo nariams ir vaikams iki 12 metų — 2 dol. 50 centų ir ne nariams 5 dol.

Užsirašyti iki gruodžio 17 d. Baltic Delicatessen krautuvėje 677 E. 185 St., tel. 481-5314 arba pas Igną Visocką, 18202 Windward Rd., tel. 486-7011, o sekmadienį po pamaldų šv. Jurgio parapijos bažnyčios prieangyje.

Pageidaujama, kad kiekvienas dalyvis atsineštų mažą simbolinę dovanėlę ne brangesnę 50 centų. Dovanėlės bus padalintos laike, kūčių loterijos būdu.

• Prezidento A. Smetonos 30 metų mirties minėjimas įvyks sausio 20 d. Lietuvių Namuose. Rengia ALT S-gos Clevelando skyrius.

WANTED JOURNEYMEN or
1ST CLASS SKILLED
GRINDERS
INTERNAL and EXTERNAL
Must have job shop experience, and
be able to set up work from blue
prints and close tolerance. Steady
work, and fringe benefits.
EUCLID PRECISION GRINDING INC
4896 E. 345th St.
Willoughby, Ohio (90-6)

• Apdraudos reikalais geriausius patarnavimus gausite kreipdamiesi į Z. Obelenį tel. 531-2211.

• Gyvybės, sveikatos ir pensijų draudimo, o taip pat akcijų — investavimo (mutual funds) reikalais kreipkitės į V. Giedraitį, tel. 944-6835.

HOUSE FOR RENT

4 rooms house for rent off Lake Shore Blvd. Good for bachelor, career girl, and or retired couple. Tel.: 884-5870.

HOUSE FOR SALE

Good lithuanian home near Our Lady of Perpetual Help.

Three bedroom colonial. Large living room with wood burning fireplace. Finished basement, 2 car garage. Owner has bought. Beach privileges.

Bob Anderson
21801 Lake Shore
Euclid, Ohio 44123
261-3200

Superior Savings AND LOAN ASSOCIATION

yra jūsų kaimynystėje ir teikia visus finansinius patarnavimus.

Automatinė, kompiuterizuota apskačiavimų sistema.

★

Paskolos nekilnojamam turtui įsigyti, naujoms statyboms, priestatams ir remontui.

★

Už reguliarius taupymo indėlius mokama 5¼%

Už terminuotus taupymo pažymėjimus mokama 6½% — 7½%

TAUPYMO INDELIAI IR PAŽYMĖJIMAI
APDRAUSTI IKI \$20,000.

Išduodami kelionių čekiai, orderiai, priimami mokesčių įmokėjimai, elektros, dujų ir telefono sąskaitos, parduodami JAV bonai.

★

Pasinaudokite jums arčiausiai esančios įstaigos patarnavimu!

798 East 185 Street, Cleveland, Ohio 44119
6712 Superior Avenue, Cleveland, Ohio 44103
13515 Euclid Avenue, Cleveland, Ohio 44112
14406 Cedar Rd., University Hts., Ohio 44121

★

DARBO VALANDOS

Antradienį, trečiadienį ir ketvirtadienį 9:30 iki 4:00 • Penktadienį 9:30 iki 6:00 • Šeštadienį 9:30 iki 2:30 • Pirmadienį uždaryta. • Pagrindinė įstaiga E. 185 St. atidaryta iki 2:30.

DELLA E. JAKUBS & SON LAIDOJIMO ĮSTAIGA

936 East 185th St. Cleveland, Ohio
Tel. 531-7770

LAIDOTUVIŲ KOPLYČIA YRA ELEGANTIŠKAI ĮRENGTA, GERAI VĖŠINAMA IR YRA DIDELĖ AIKŠTĖ PASISTATYTI AUTOMOBILIAMS.

Della E. Jakubs ir sūnus William yra licenzijuoti direktoriai ir balzamuotojai. Nelaimės valandoje suteikia rimtą ir simpatinę patarnavimą.

NAUJA CLEVELANDO VYRŲ OKTETO PLOKŠTELĖ

Su sol. Irena Grigaliūnaite

STEREO



KAINA \$5

18 okteto repertuaro populiariausių liaudies, kariškų ir lengvo žanro lietuviškų dainų rinkinys

Kur tas keletis?; Pypkės dūmai; Tėviškėlė; Pajūrio daina — Pajūriais, pamariais; Kariūnų daina; Gaudžia trimitai; Užstalės daina; O, dalele ir dar 10 kitų.

Iškirpkite šį užsakymo lapelį, užpildykite ir su \$5 čekiu ar money order už kiekvieną plokštelę pasiųskite: R. B. Butkus

60 East 212th St.
Euclid, Ohio 44123

Čekyje ar perlaidoje prašome rašyti — R. Butkus

Prašau man atsiųsti plokšteles. Pridedu čekį arba money order \$..... sumoje.

Pavardė

Gatvė

Miestas Valstybė

Zip Code

DIRVA

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

DR. ALBINUI LIAUBAI

mirus, reiškiamo užuojautą velionio motinai, žmonai ir šeimai, sesutėms VALERIJAI VAIČJURGIENEI ir EUGENIJAI AŽELIENEI bei jų šeimoms ir kitiems giminėms

Adelė ir Vladas
Mickūnai

Irena ir Česlovas
Mickūnai

Birutė ir Edvardas
Mickūnai

Boston

JONUI ŽUKUI (ŽUKAUSKUI)

mirus, jo žmonai ONAI, sūnams RIMANTUI ir JULIUI ir dukrai IRENAI bei kitiems giminėms gilią užuojautą reiškia

Bronė ir Pranas Maineliai
Vytautas Biliūnas
Aleksandra ir Liudas Sagiai
Regina ir Jonas Skavičiai

A. A.

GLAFIRAI VYŠNIAUSKIENEI

mirus, jos sūnui Dr. KONSTANTINUI VYŠNIAUSKUI ir jo šeimai gilią užuojautą reiškia

Ohio Lietuvių Gydytojų
Draugijos Valdyba

DR. ALBINUI LIAUBAI

mirus, žmonai JANINAI, sūnui dr. RIMUI ir seseriai EUGENIJAI AŽELIENEI nuoširdžią užuojautą reiškiamo

Roma ir Danielius
Degesiai

Mielai Mamytei, uošvei, močiutei

KRISTINAI STEIKŪNIENEI

mirus, dukroms REGINAI ČIUBERKIENEI ir LILIJAI RAMONIENEI, jų šeimoms ir visiems artimiesiems gilią užuojautą reiškia

Dr. Benediktas ir Magda
Jankauskai
Bronė ir Zigmas
Taručiai

DR. ALBINUI LIAUBAI

netikėtai mirus, jo sesutei VALERIJAI

VAIČJURGIENEI, jos vyrui JUOZUI

ir šeimai reiškiamo gilią užuojautą

Liuda ir Vaclovas
Senutos

Brangiai motinai

A. A.

KRISTINAI STEIKŪNIENEI

mirus, dukroms REGINAI ČIUBERKIENEI ir LILIJAI RAMONIENEI ir jų šeimoms reiškiamo gilią užuojautą ir kartu liūdime

Giedraičių šeima

A. A.

KRISTINAI STEIKŪNIENEI

mirus, dukroms REGINAI ČIUBERKIENEI, LILIEI RAMONIENEI ir jų šeimoms, bei kitiems giminėms, širdingą užuojautą reiškia

Ona ir Mykolas
Vinclovai

Mielai

KRISTINAI STEIKŪNIENEI

mirus, jos dukroms REGINAI ir LILIJAI ir jų šeimoms reiškiamo gilią užuojautą

Stefa ir Benys Garlauskai
ir
sūnūs Vytenis ir Algirdas

VLIKO SEIMAS TORONTE

(Atkelta iš 1 psl.)

tačiau partinė tiesa yra absoliutinė tiesa, kuriai turi subordinuotis sovietinė konstitucija. Pav. Sovietų Rusijos konstitucijoje yra paragrafas, kuriuo remiantis tautos gali pasitraukti iš federacijos, bet jo vykdomoji galia yra partijos rankose. Sovietų vyriausybė nėra konstitucinis vykdytojas. Sovietuose jokios žmogaus teisės neegzistuoja ir jos nėra imanomos. Gyvenama baimėje. Elitas savo ateities likimą yra surišęs su režimu. Mūsų tikslas -- lietuvis Lietuvoje ir tautinio išsigelbėjimo klausimas. Gerai yra suprantama, kad Rusijai nepaprastai rūpi greitinti integraciją ir asimiliaciją, žodžiu, suliedinti tautas į rusišką katilą. Būtina rinkti davinčius ir kelti į viešumą žmogaus teisių laužymą, jo pagrindinių laisvių neturėjimą, persekiojimus ir kt.

Kitą akademiniai paruoštą paskaitą apie rusifikaciją okupuotoje Lietuvoje skaitė Br. Kviklys. Paskaitininkas patiekė nemažai ir gana įdomios medžiagos apie Rusijos norą ir pastangas surusinti kitas tautas. Jie tai daro įvairiomis priemonėmis: įvesdami rusų kalbą į mokyklas, įstaigas, viešas susižinavimo vietas, išskeldinimu gyventojų iš jų gimtųjų kraštų, kolonizacija ir kt. Šiandieną okupuotoje Lietuvoje yra 25 ministerijos, iš kurių 20 priklauso tiesioginiai nuo Maskvos. Rusai visur su savo kalba braujasi į lietuvišką gyvenimą visai neatsižvelgdami į gyventojų nusistatymą. Lietuvos sostinės 650 metų sukaktis buvo pravesta rusų kalba. Šiuo metu jau 113 mokyklų yra dėstoma tik rusų kalba. Nors Leninas ir kiti rusifikaciją atmetė, tačiau jų palikuonys yra paėmę kitą nacionalinę Rusijos imperijos ugdymo kryptį. Kovoje su rusifikacija vieniams yra nelengva, reikia veikti kartu su pavergtomis tautomis.

Vakare Vliko Seimo narių garbei įvyko LN didžiojo auditorijoje paruošta koncertas ir vaišės. Jame apie Vliko veiklą Lietuvos pogrindyje kalbėjo vicepirmininkas J. Audėnas. Tuo pačiu buvo paminėta ir Vliko 30 metų sukaktis.

Meninę programos dalį išpildė Hamiltono mergaičių choras Aidas. Tai gražus ir didingas vienetas, kurio ugdytoju ir vadovu yra solistas V. Verikaitis. Choras padainavo apie 10 patriotinių ir šiaip nuotaikingų mūsų kompozitorių kūrinių ir baigė mėje Vliko pirmininkui dr. K. Valiūnui choras įteikė savo įdainuotą plokštelę. Akompanavo muz. J. Govėdas. Šią paruoštą gražiu žodžiu pradėjo ir pravedė L. Švėgzdaitė.

Gruodžio 2 d. visuose lietuvių maldų namuose pamaldos, o po jų 11:30 val. iš eilės trečias posėdis. Pirminkauja dr. S. Čepas. Nuotakas visų paveikė mirtis a. a. Vaclovo Sidzikausko apie kurią Seimo dalyvis painformavo Vliko pirmininkas dr. J. Valiūnas. Velionis buvo pagerbtas tylaus susimastyimo minute.

Visus dominančią ir turiningą paskaitą apie Rytprūsių ateities problemą skaitė prof. M. Brakas. Paskaitininkas apžvelgdamas susidariusius Lietuvos santykius su kaimynais ir Rytprūsių su Lietuva, metė žilgsnį į praeitį, kad lengviau būtų suprasti iš jų kilusias problemas. Taip pat suminėjo ir faktorius, kurie buvo akstinu tų problemų atsiradimui. Rytprūsių istorijos 750 metų eigoje, prelegentas nurodė tris tarpsnius. Pirmas tarpsnis tęsėsi 200 metų nuo kryžiuočių persikėlimo per Vislos upę. Antaras nuo Melno sutarties iki I-jo Didžiojo Karo pabaigos -- 500 metų ir trečias iki šios dienos. Plačiai apžvelgęs Rytprūsių ir Lietuvos istorijos raidą paminėjo, kad Lietuva kilus antrajam karui ginklu atsispirti nepajėgė. Mūsų likimą sprendė santarvininkai. Rytprūsių šiaurinė dalis pavesta valdyti Rusijai. Rusai jos gyventojus žudė, išmarino ir į jų vietą atkeldino 690.000 rusų. Skaičiuojama, kad rusų valdomuose Rytprūsiuose šiuo metu gyvena 20.400 lietuvių, bet rusai lietuviškų mokyklų steigti neleidžia. Todėl šiandien jau ir iš Rytprūsių, kaip matome, Lietuvai yra atsiradęs pavojus. Paskaita buvo išklasyta su giliu dvasiniu susikaupimu. Po diskusijų, kurios daugiau vyko paklausimų forma, buvo einama prie ušilikusių bendrų klausimų kėlimo ir aptarimo

Vliko Seimas trukęs porą dienų buvo baigtas pirmininko dr. K. Valiūno padėkos, ateičiai viltį keliančiais žodžiais ir Lietuvos Himnu.

NAUJŲ METŲ SUTIKIMAS CHICAGOJE

Maloniai kviečiame atsilankyti į L.S.T. Korp! Neo-Lithuania Naujųjų 1974. Metų sutikimą rengiamą 1973 m. gruodžio 31 d. Lietuvių Tautiniuose Namuose, 6422 So. Kedzie Ave. Vietos rezervuojamos pas kol. E. Kniukstą, tel. 778-3455.



Korp. Neo-Lithuania Chicagos padalinio pirmininkė Audronė Gulbinienė kviečia į slidinėjimo išvyką į Chestnut Mt. kalnus įvykstančią sausio 25-27 dienomis. Į jos kvietimą tuoj atsiliėpė daug norinčių važiuoti. Beto jau gautas didokas skaičius prašymų norinčių įstoti į korporaciją. Sėkmės naujai valdybai!

A. A.

KRISTINAI STEIKŪNIENEI

mirus, dukroms REGINAI ČIUBERKIENEI, LILIJAI RAMONIENEI ir broliui BOLESLOVUI HOLIUSUI, jų šeimoms ir visiems artimiesiems gilią užuojautą reiškia

Jonas Lozoraitis

Viešėdami Chicagoje aplankykite

MAISTO IR LIKERIŲ KRAUTUVĘ —

PARAMA

2534 WEST 69th STREET. Telefonas: RE 7-3332

Savininkai: J. JANUŠAITIS ir J. MAZEIKA

Cia rasite didžiausią pasirinkimą vietinių ir importuotų likerų ir kitokių gėrimų, gi delikatesų skyrius stebina savo įvairumu.

Kainos žemos — Pasirinkimas didelis.

APSILANKĘ — ĮSITIKINSITE.